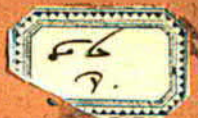

หนังสืออ่าน

แนวสอนเรขยาศาสตร์

เล่ม ๓

ของ

นายรังษี

เทพหัตถ์ดินนอยุทธยา

สำหรับ

นักเรียนประถมปีที่ ๔

สังวนลิตยสิทธิ์

บ

๓๓๓.๔๓

๗

๓๔๖..

ดำเนา

ใบอนุญาตให้ ไร่แบบเรียน

ฉบับที่ ๓/๓๐๗๐

วันที่ ๓๓ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๐

หนังสืออ่านแนวสอนจรรยาเบองตน เล่ม ๓

ของ นายรังษ เทพหัสดิน ณ อยุธยา พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง

จำนวนหนึ่งหมื่นฉบับ ใน พ.ศ. ๒๔๗๐

เจ้าหน้าที่ได้ตรวจแล้ว อนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้

(ลงนาม) สีนุสสงครามชัย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ

(ใช้ได้เฉพาะในการพิมพ์คราวนี้เท่านั้น และห้ามมิให้นำใบอนุญาตนี้ไป
พิมพ์ในหนังสือเรื่องอื่นที่มีได้รับอนุญาตเป็นอันขาด.)

แนวสอนจรรยาเบื้องต้น

เล่ม ๓

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ๕

ของ

นายรังษี เทพหัสดิน ณ อยุธยา

กระทรวงธรรมการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้

พิมพ์ครั้งแรก ๑๐,๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๗๐

ราคาเล่มละ ๑๐ สตางค์

มีจำหน่ายอยู่ที่โรงพิมพ์ศรีหงส์และที่ร้านคงวิทยา

ข้อ ๕ เล่มจะได้ลด ๒๐%

(สงวนลิขสิทธิ์) ก ๐๔๒๔๐ จ. ๑

พิมพ์ที่โรงพิมพ์อิมพิน หลังวัดเทพศิรินทราวาส

คำนำ

ข้าพเจ้าได้สังเกตเห็นว่า นักเรียนโดยมากเวลาเรียนจรรยา มักจะร้องเหวี่ยงหาฉันทกันเสมอ ยิ่งเด็กเล็ก ๆ แต่ยังคงเหมือนว่าเวลานั้นเป็นเวลาที่กำลังคึกคักสนุกสนานมาก

ความมุ่งหมายอันแท้จริงของการสอนจรรยา นั้น ต้องการสอนให้เด็กประพฤติได้จริง ๆ หาใช่ต้องการแต่ให้เรียนรู้ได้อย่างเดียวเท่านั้นไม่

วิชาแห่งของนักเรียนนั้น คุณครูเคยสมมติให้นักเรียนเป็นตัวละครต่าง ๆ กัน แล้วพูดกันเป็นเรื่องราวตามหัวข้อเรื่องที่กระไว้

แต่ส่วนมากคุณครูไม่ค่อยจะมีเวลาเตรียมเรื่องให้นักเรียน เพราะต้องทำหน้าที่อย่างอื่นอีกมาก การสอนจรรยาจึงยังทำให้นักเรียนนั่งฉันทอยู่อีก

หนังสืออ่านแนวสอนจรรยาเล่มนี้ที่ข้าพเจ้าเขียนขึ้น เพื่อให้นักเรียนชอบอ่านขึ้นบ้าง เพราะข้าพเจ้าสมมติเป็นตัวละครขึ้นและเขียนเป็นเรื่องราว ในเนื้อเรื่องเกี่ยวกับหัวข้อที่จะสอนให้ตัวละครมีเหตุอันพูดจาซักถามกัน ทั้งเป็นการสะดวกต่อคุณครูที่จะจัดให้เด็กเล่นละครตามเรื่องที่เขียนขึ้น

ทางที่สะดวกคุณครูจะต้องการสอนหัวข้อใด ก็สมควรให้
เด็กเป็นคนนั้นคนนั้น แล้วไปท่องจำคำพูดที่บ้าน พอถึงเวลา
จรรยา ก็ให้เด็กที่สมควรได้ออกมาเล่นคล้ายละครที่หน้าชน และ
ผลัดเปลี่ยนกันไปทุกคราวจนทั่วคน

หนังสือชุดนี้มีอยู่ ๕ เล่มด้วยกัน เล่ม ๑ สำหรับประถม
ปีที่ ๒ เล่ม ๒ สำหรับประถมปีที่ ๓ เล่ม ๓ สำหรับประถมปีที่ ๔
เล่ม ๔ สำหรับมัธยมปีที่ ๑ (ประถมปีที่ ๕) เล่ม ๕ สำหรับชั้น
มัธยมปีที่ ๒ (ประถมปีที่ ๖) ทุก ๆ เล่มมีหัวข้อครบตามหลัก
สูตรทั้งโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนรัฐบาล และเขียนแค่
เพียงให้เด็กประพฤติตามได้ หากได้เข้าถึงข้อธรรมต่าง ๆ เมื่อ
เป็นเช่นนั้น บางหัวข้อคงไม่จำเป็นต้องตามหลักธรรม

คาม ธรรมดาข้าพเจ้าถนัดเขียนแต่วิทยาคำศัพท์และคณิต
ศาสตร์ แต่เมื่อมาเขียนภาษาไทยขึ้นเช่นนั้น ข้อบกพร่องย่อม
มีมากจนเป็นธรรมดา ท่านผู้ที่ได้พบเห็นสมควรเพิ่มเติมแก้ไข
อย่างไรที่แห่งใดแล้ว ข้าพเจ้าขอวิงวอนกรุณาช่วยแนะนำให้
ข้าพเจ้าด้วย

นายรังษี เทพหัสดิน ณ อยุธยา

บัญชีเรื่อง

บทที่ ๑ มรรยาท	หน้า ๑
บทที่ ๒ มรรยาท (ต่อ)	หน้า ๑๗
บทที่ ๓ การเล่น	หน้า ๓๓
บทที่ ๔ ความเป็นผู้มีใจดี	หน้า ๔๑
บทที่ ๕ ความซื่อตรง	หน้า ๔๗
บทที่ ๖ การประหยัด	หน้า ๕๗
บทที่ ๗ ความกตัญญู	หน้า ๖๕

บทที่ ๑ มรรยาท

๑. เข้าวันอาทิตย์วันหนึ่ง นายคงกับลูกทั้งสาม
คนยืนอยู่หน้าประตูบ้าน ส่วนนางส่งวาดกำลังเดินเข้า
ไปในบ้านหลังหนึ่งข้างนั้น ซึ่งเป็นบ้านที่นายคงปลูก
ให้เช่า ได้ยินเสียงคนที่เข้าบ้านพูดกันว่า

“อ้อ! คุณนายมา เชิญขึ้นเถอะ เชิญคุณนายขึ้น
ไปนั่งบนเรือน”

นางส่งวาด “ขอบใจ ไม่ต้องก็ได้”

คนเข้าบ้าน “คุณนายคงเคืองอิฉันมาก อิฉัน
ต้องขอประทานโทษ ที่อิฉันผิดนัด บังเอิญคุณกลับตึก
ไปหน่อย อิฉันจะเข้าไปเรียนให้ทราบแต่คืนนี้แล้ว
เห็นบนบานคืบไฟมีดก็เลยไม่กล้า”

นางส่งวาด “ฉันก็รออยู่ เห็นน่ะว่าจะไปให้แต่
วานนี้”

คนเข้าบ้าน “ฉันต้องขอความกรุณาผิดต่อไป
อีกค่ะ คุณไปเที่ยวหาทั้งวันก็ยังไม่ได้อะ ฉันสนใจ
จริง ๆ ขอได้โปรดให้เวลาฉันอีกสักสองอาทิตย์
เถิดค่ะ พอฉันหาได้ก็จะรีบนำไปกราบเท้าที่เดียว”

นางสังวาล “ให้แน่ะจะอีก ๒ อาทิตย์นะ จะ
ผิดผ่อนอย่างไรก็ให้ทราบตรงตามเวลา อย่าต้องให้ฉัน
รอคอยเลย ถ้าก่อนนะจ๊ะ”

คนเข้าบ้าน “ขอบพระคุณที่กรุณาฉันมาก”

เมื่อนางสังวาลเดินออกมาถึงที่ นายคงยืนอยู่
กับลูก ๆ นายคงพูดยิ้ม ๆ ว่า “อย่างไร แม่สังวาล
ว่าอย่างไรกัน”

นางสังวาล “เขาขอผิดอีกสองอาทิตย์ ฉันเลย
ผ่อนผันให้”

นายคง “เมื่อก่อนจะออกจากบ้านเห็นโกรธเป็น
พินเป็นไฟ เดี๋ยวมันจะให้เจ็บละ จะไม่ยอมให้เข้า
ต่อไปละ ทำไมเงี้ยเบเลี้ยเล่า”

นางสังวาล “ก็เขาไม่มีจริง ๆ พุดจान่าสงสาร
ฉันก็อดสงสารไม่ได้”

พูดแล้ว นางสังวาลก็เดินเลยเข้าบ้านไป นายคงจึง
พูดกับลูก ๆ ว่า “แม่ของหนูดีแต่บ่น ใจดีมีความ
สงสารคนยากจน”

เด็กชายวิทย์ “ที่คนที่มาเช่าอยู่ก่อน ทำไมคุณแม่
จึงไม่ยอมผ่อนผันให้ละครับ”

นายคง “ก็เจ้าคนนั้น มันพูดจาอวดดีจนเกินไป
ใครจะสงสาร”

เด็กหญิงวลดี “จริงค่ะคุณพ่อ พอเขาเห็นคุณแม่
เข้าไปในบ้าน เขาให้คนไข้มานำพูดแทนตัวเขา จะออก
มาพูดจาเองก็ไม่มา”

นายคงจึงพูดว่า “นั่นแหละ ! หนูควรจะเป็นตัว
อย่างไร การพูดจาอ่อนหวาน ตอนรับผู้ทมาห้ามผลดี
อย่างไร วิทย์ หนูเข้าใจไหม”

เด็กชายวิทย์ “ผมพอจะเข้าใจครับ”

เด็กชายแวว “พิวทัยเข้าใจอย่างไร หนูไม่เข้าใจ
สักนิด”

เด็กหญิงวรสติ “พิวทัยอธิบายสิ”

เด็กชายวิทย์ “คนที่เข้าบ้านคนก่อน คุณแม่ไม่
ยอมผ่อนผันให้ เพราะเขาไม่รู้จักการต้อนรับแขก ที่จริง
ถ้าออกมาพบปะจากกับคุณแม่โดยดีแล้ว คุณแม่ก็คง
ยอมผ่อนผันให้ นึกคุณแม่กำลังเคืองอยู่แล้ว ยิ่งมาเห็น
ไม่มีใครต้อนรับเช่นนั้น ก็โกรธใหญ่ ส่วนคนเข้าคน
ใหม่ไม่รู้จักพูดจาขอรับอย่างอ่อนหวาน ออกมาต้อนรับ
หยาบช้า คุณแม่ก็เลยหาโทษโกรธ จึงเกิดความสงสาร
ขึ้น ไม่รุนแรงต่อเขา”

นายกคง “วิทย์อธิบายถูกแล้ว การที่พ่อเคยสอน
ไว้แล้วว่าให้คอยต้อนรับแขก เช่นเชิญให้นั่งตาม
ฐานะของผู้มาหา หาน้ำหาหมากให้ ถวายถึงกิจธุระ
 ฯลฯ เช่นนี้ ถึงแม้เขาจะมาด้วยอาการเคืองกับบรรดา

ความโกรธลงได้บ้าง ตามธรรมดาใครเขาต่อนับดี
เขาย่อมชมเชยและรักใคร่”

๒. วันหนึ่งตอนหยุดพักเรียนตอนกลางวัน ที่
โรงเรียนที่เด็กหญิงวัดลีเรียน ครูซึ่งเป็นเวรตรวจ
ประจำวัน เดินตรวจไปถึงหลังโรงเรียน ก็ได้ยินเสียง
หัวเราะกันเฮฮา และมีเสียงร้องไห้ จึงเดินตรงไปยัง
กลุ่มนักเรียนกลุ่มนั้น

ครู “แม่ประยงค์เป็นอะไร ทำไมจึงร้องไห้”

ประยงค์ “พวกนี้แะคะมาล้อฉัน”

ครู “เขาล้อว่าอย่างไรเล่า”

ประยงค์ “เขาล้อว่าฉันต่าง ๆ นา ๆ เขาว่า
ฉันฉลาดเหมือนเทวดา ทำเลขก็ถูกต้อง แต่รัก
หัวเราะเขาะบ้าง ให้อ้าง”

ครู “นั่งเสียเถิดประยงค์ ไปล้างหน้าล้างตาเสีย”
แล้วจึงหันมาบอกให้นักเรียนกลุ่มนั้นนั่งลง และถาม
ว่า “ใครเป็นคนล้อบ้าง”

นักเรียนพากันนั่งนิ่งไม่มีใครตอบ

ครู “นักเรียนพวกนี้กลายเป็นคนขลาดไปหมดแล้ว
อะไรช่างไม่มีใครกล้าที่จะรับผิดชอบเลยเลยเทียวหรือ”

เด็กหญิงพิศ “ฉันเป็นหัวหน้ายุพวกนี้เองค่ะ”

เด็กหญิงวอลต์ “ฉันแปลานะคะคุณครู ฉันยืนดู
เฉย ๆ เท่านั้น”

เด็กหญิงพิศ “จริงค่ะ วอลต์เขาไม่ได้ร่วมล่อด้วย”

ครู “เอาละนั่งลงตรงนั้นแหละ วอลต์นั่งลงฟัง
ไว้ด้วย การล่อกันเช่นนี้ เป็นของไม่ดี ย่อมทำให้
บาทหมางกันได้ง่าย ถ้าประยงค์เป็นคนมุทะลุก็คงได้
ทุบตกลนแล้ว”

เด็กหญิงพิศ “นึกว่าเพื่อนกัน ก็ยอมตองล่อกัน
เล่นได้ซิคะ”

ครู “การเล่นกันตามธรรมดาไม่เป็นไร แต่ถึง
กระนั้นก็ตาม ถ้าเราล่อเลียนกันมากไปก็ย่อมโกรธกัน
ได้ง่าย ยิ่งเป็นการล่อเลียนถึงความบกพร่องในส่วน

ตัวเขาเช่นนั้น ใคร ๆ ก็ยอมโกรธด้วยกันทุกคน สมมติ
ว่าแม่พิศ เธอคาดเข็มขัดชุบ ใคร ๆ เขาไม่รู้ ถ้ามี
คนรู้ความจริง เขานำเอามาล้อเธอ เธอจะโกรธไหม”

เด็กหญิงพิศนั่งอึ้งไปสักครู่ แล้วจึงตอบว่า “โกรธ
ค่ะ”

ครู “เธอเองก็โกรธ นี่ประยงค์เขาเป็นคนตีตาม
ธรรมชาติของเขา เราก็ล้อเลียนเขาเล่น และชายัง
เยาะเย้ยเขาอีกด้วย เขาย่อมต้องโกรธเคืองเป็นธรรมดา
การล้อเลียนกันเช่นนั้น ถือว่าเป็นกิริยาเลวมาก ต่อไป
ในครูขอเตือนพวกเธอทั้งหลายว่าอย่าได้ล้อเลียนผู้ใด
อีกเลย”

พอดีเด็กหญิงสาย ซึ่งอยู่ในหมูนั่น ลุกขึ้นยืน และ
เดินจากกะเผลก ๆ ออกมาหาครู ครูจึงถามว่า

“สาย เธอล้อเขาเหมือนนกนร”

เด็กหญิงสาย “ค่ะ ก็เขาอยากมาว่าฉันทีก่อนนี้
ค่ะ”

หนังสืออ่านแนวสอนจรรยาเบ้องคันเดิม

ครู “เขาลือว่าอย่างไร”

เด็กหญิงสาย “เขาลือว่า แม่ซาเบ่ อิดนก็ลือ
เขาบ้างซึคะ”

ครู “นั่นเห็นหรือยังเล่า ที่เขาลือเราๆ ก็โกรธ
ฉะนั้น พวกเรา ทั้งหลาย จง อย่าได้ลือ ผู้ที่พิการ มาแต่
กำเนิด เช่น เป็นคนโง่ หรือเป็นคนหยาบคาย ตามอด
 ฯลฯ ขอให้เธอทั้งหลายจงจำไว้” เมื่อพูดแล้วครูก็เลย
เดินตรวจต่อไปทางอื่น

๓. เย็นวันหนึ่ง เด็กชายวิทย์ พด อวด ตว ชนว่า
“วันนพช่วยเพื่อนไล่จับคนวิ่งราวได้” ครูใหญ่ชมเชย
พกบเพื่อน ๆ

เด็กชายแวว “วิ่งราวกันที่ไหนพ”

เด็กชายวิทย์ “ที่หน้าโรงเรียนของพช”

เด็กหญิงวลดี “ถ้าอย่างนั้นกรายเพื่อนหนตถูก
วิ่งราวนั้นเองจริงไหม”

เด็กชายวิทย์ “เห็นจะใช้ คนถูกจิ้งจอกก็เป็น
นักเรียนจริง ๆ”

เด็กหญิงวลดี “วันนครเลยเรียกประชุมนักเรียน
ตกเดือน ถึงเรื่องการแต่งตัวด้วยเครื่องประดับ อันมีค่า
และติเตียนว่า นักเรียนไม่รักษา ขอบังคับของโรงเรียน
ทั้งบังคับไว้ว่า ต่อไปถ้าหากว่าใครขึ้นแต่งเครื่องประ
ดับอันมีค่ามาอีกจะต้องลงโทษทันที”

เด็กชายแวว “นักเรียนโรงเรียนพวลดีเต็มที ชอบ
ขัดขึ้นขอบังคับของโรงเรียนจนเกิดเรื่อง ผู้โรงเรียน
หนูไม่ได้ ไม่มีใครกล้าทำผิดขอบังคับเลย”

เด็กชายวิทย์ “ลองทำผิดเข้าซิ จะได้ถูกลงโทษ
ไปตาม ๆ กัน โรงเรียนของน้องวลดี คงไม่ค่อย
กวดขันกันกระมัง”

เด็กหญิงวลดี “ทำไมครຈจะไม่กวดขัน ครูคอย
ห้ามอยู่เสมอ แต่ก็ไม่วายจะแอบแต่งกันมา”

เด็กชายวิทย์ “น้องวลดีละกอยาเขี้ยวนะ การ

๖๕ ๖๖๖ ของโรงเรียนนั้นไม่ดี ถึงแม้ไม่ตกลง
โทษ ก็ย่อมเกิดอันตรายต่งเห็นทวอย่างทีเพื่อนของ
น้องวรสติถูกมาแล้ว”

เด็กชายแว “ทีเดียอีกนะ ที่มันไม่หลอกไปฆ่า
เดีย”

เด็กชายวิทย์ “ความจริงนั้นชอบบังคับต่าง ๆ ของ
โรงเรียน ที่มิไว้กเพื่อทำให้เด็กเป็นคนดี และป้องกัน
มิให้เกิดอันตรายต่าง ๆ ตัวอย่างง่าย ๆ เช่นห้ามไม่
ให้ชนตนไม้ ก็เพื่ระวังไม่ให้พลตตกลงมา”

พอที่นายคงเดินออกมาที่นั้น จึงถามว่า “คุยถึง
เรื่องอะไรกัน” เด็กชายวิทย์ก็เล่าให้ฟัง นายคงจึง
พูดต่อไปว่า “นี่แหละลูก เด็กที่ชอบขตชนชอบบังคับ
ของโรงเรียนนั้น เป็นเด็กเลวมากทีเคยว ถ้าประพฤติ
อยู่เลมอ ๆ ก็จจะกลายเป็นคนมึนตึ๋นหวนตอ หวแข็ง
โตชนก็จะเอาตัวไม่รอด เพราะจะทำการทำงานทีใด
ก็จะขตชนคาสั่งของผูบบงคบบญชา แล้วจะเอาความ

เจริญในการงานนั้นได้อย่างไร ถ้ายังไปขัดชั้นกฎ
หมายซึ่งเป็นข้อบังคับของบ้านเมือง ก็จะต้องร้ายใหญ่
ถึงกับถูกจำขัง หนุ่จงจำไว้เถิดว่าการทำตามข้อบังคับ
ของโรงเรียนนั้นเป็นของดีมากที่สุดทีเดียว”

๔. เย็นวันหนึ่ง นางสงวาลเรียกให้ลูกทั้งสาม
คนมาช่วยกันทำขนมที่อยู่กลางแจ้งนอกชาน ขณะที่กำลัง
นั่งทำงานอยู่นั้น เด็กหญิงวัดดีพูดขึ้นว่า “แหมคุณ
แม่คะ คงแต่งพรุ่งนี้ไป หนูต้องกลับบ้านเย็นกว่าเคย
ทุกวัน”

นางสงวาล “ทำไมจึงต้องกลับเย็นเล่าลูก”

เด็กหญิงวัดดี “ครูสั่งให้ช่วยทำการฝีมือ เพื่อ
จะออกแสดงในงานของโรงเรียนอาทิตย์หน้า หนูเบื่อ
จริง หนูจะบอกคุณพ่อให้มั่งจตหมายไปถึงครูว่า ไม่
ยอมให้หนูอยู่ในตอนเย็น”

นางสงวาล “หนูคิดเช่นนั้นไม่ถูก หนูรักโรงเรียน
ของหนูใหม่”

เด็กหญิงวลดี “รักซิคะคุณแม่”

นางสังวาล “แล้วหนูอยากให้ โรงเรียนของหนู มีชื่อเสียงดีไหมเล่า”

เด็กหญิงวลดี “แน่ซิคะ ใคร ๆ ก็อยากให้ โรงเรียนของหนูมีชื่อเสียงดี”

เด็กชายแวว “ดูแต่โรงเรียนของหนูสิ ได้ไล่ให้ หนูฝึกหัด พิทักษ์หัด เราภูมิใจกันมากนะ”

เด็กชายวิทย์ “แน่ละสิ โรงเรียนเราเก่งเราก็คือ ฝึกหัด”

นางสังวาล เมื่อใคร ๆ ก็รักโรงเรียน อยากให้ โรงเรียนของหนูมีชื่อเสียงดี ทำไมเราจึงไม่อยากช่วย เหลือโรงเรียนของเรา,,

เด็กหญิงวลดี “คนอื่นเขามีออกเยอะแยะไป เขา ช่วยกันทำก็พอ”

นางสังวาล “ถ้าทุก ๆ คนคิดอย่างหนูเสียแล้ว โรงเรียนจะได้ ใครช่วยทำเล่า หนูเข้าใจผิดเสียแล้ว

ยิ่งเราช่วยกันทำคนละไม้ คนละมือ งานก็จะเสร็จเร็ว
และเรียบร้อยดี เมื่อเรารักโรงเรียนของเรา เราก็ต้อง
ช่วยเหลือทำกิจการของโรงเรียนนี้ ไม่ว่ากิจการใด ๆ
ถ้าจะนำข้อเสียมาให้ โรงเรียนของเราแล้ว เราต้อง
เต็มใจทำทั้งสิ้น”

เด็กชายวิทย์ “จนน้องแววเกือบถูกลงโทษ
แน่ครับคุณแม่”

นางสงวาล “เรื่องอะไรกันลูก”

เด็กชายวิทย์ “เอามันไปขีดฝาโต๊ะเล่นครับแต่
ครูเห็นว่ายังเด็กอยู่จึงได้แต่ตักเตือนเท่านั้น”

นางสงวาล “ถูกลงโทษเสียแหละดี ทำไมจึงชน
อย่างนั้นเล่าแวว”

เด็กชายแวว “ผมต้องการจะแกะข้อไวท์โต๊ะ”

นางสงวาล “ชนไม่เข้าเรื่อง ทำลายของเล่น
เห็นเป็นสนุก ถ้ามีใครเขามาทำลายบ้านของเรา ๆ จะ
โกรธไหม”

เด็กชายแวว “โกรธชักรับคุณแม่”

นางสังวาล “แม่เคยได้ยินคุณพ่อเขาสอนหนูไว้
แล้วว่า ไม่ให้ทำลายของสาธารณะหนูเคยจำได้ไหม”

เด็กชายแวว “จำได้ครับ”

นางสังวาล “โรงเรียนก็เช่นเดียวกัน เป็นสถานที่
ที่อบรมเด็ก ๆ ทั่วไป เราจะไปทำลายให้ชำรุดหักพัง
เสียก็นับว่าผิด และหนูก็รับแล้วว่าหนูรักโรงเรียนของ
หนู แล้วในหนูไม่รักษาให้คงทนถาวร เป็นหน้าที่ของ
หนูที่จะต้องระวัง ไม่ทำให้ชำรุดหักพังเช่นเดียวกับเรา
รักบ้านของเรา”

๕. เมื่อถึงคราววันเกิดของเด็กหญิงวลดี นายคง
อนุญาตให้เด็กหญิงวลดี เชิญเพื่อนที่ชอบพอ มารับเรียง
และรับประทานอาหารกันที่บ้าน ในเวลารับประทานอาหาร
อาหารกันนั้นเด็กหญิงวลดีสังเกตเห็นว่า

“แหมเมื่อนั่งมาตามทาง ฉันเห็นสุนัขเฝ้าคอยอยู่
ในคลองตัวหนึ่ง”

เด็กหญิงประไพ “ที่ไหนเธอ”

เด็กหญิงสนอง “ที่ข้างบ้านเธอแหละ”

เด็กหญิงวาท “หยุดที่เถอะสนอง เธอไม่ได้เชิญ
ให้มาเล่าถึงถึงสภปรกใต้โครกเช่นนั้น เธอเชิญมารับ
ประทานอาหาร คุยกันถึงเรื่องสนุกสนานดีกว่า”

แล้วเขาทั้งหลายก็คุยกันถึงเรื่องต่างๆ ทั่วไป ระ
หว่างรับประทานอาหาร เด็กหญิงสนองหยิบอาหารมาก
จะหกเถอะเถอะ ถ้วยน้ำของตนก็ไม่หยิบดื่ม มักจะ
ไปหยิบเอาถ้วยของเด็กชายแว่วซึ่งนั่งอยู่ใกล้ๆ มาดื่ม
เมื่อรับประทานอาหารเรียบร้อย และยกรินเงินสมควร
แก่เวลาแล้ว พวกเพื่อนต่างก็ลากลับ พร้อมกันให้
พรเด็กหญิงวาล์

ตอนค่ำ เมื่อนั่งกันอยู่พร้อม นายคังจึงถามเด็ก
หญิงวาล์ว่า “สนุกไหมละลูก”

เด็กหญิงวาล์ “สนุกค่ะ”

เด็กชายวาทย์ “เพื่อนของน้องวาล์เรียบร้อยทุก

คน เว้นแต่คนที่ซื่อตนเอง ช่างไม่มีกิริยาเสียเลย กินอยู่
ก็มุ่มมามเลอะเทอะ นาก็มาตมในแก้วของน้องแหว”

เด็กหญิงวดี “ตนเองแก้เต็มที่จริง ๆ ทางบ้าน
เห็นจะปล่อยละเลย จึงมีมรรยาททรามเช่นนั้น เมื่อเวลา
กินอาหารก็เอาเรื่องสกปรกโสโครกมาพูด ทำเอาหนู
กตัญอาหารเกือบไม่ลง”

นายกคง “นั่นแหละลูก การกินอาหารมุ่มมามหรือ
เอาเรื่องสกปรกโสโครก หรือเรื่องน่าหวาดเสียวมาพูด
ในเวลารับประทานอาหารต้องถูกติเตียนเพียงไร ตแต่
หนูวดีก็ยังติเตียนไปถึงทางสุปการของเขาคง”

เด็กชายวิทย์ “ผมออกเคืองน้องแหวไม่หายทตม
น่าทเหลื่อจากแม่ตนเองเขาคตมแล้ว ถ้าเขาเป็นโรคอะไร
ทรายแรงก็จะติดตอชน”

นายกคง “หนูก็จงจำไว้ด้วยว่า การที่เราตมใน
แก้วของคนอื่นเขานั่นเป็นความประพฤติที่ไม่ดี เพราะ
เขาคตมรังเกียจเป็นของแน่”

เด็กชายแวว “พิทักษ์ก็เข้าใจแล้วว่าจริงๆ ที่เดียว
เดียวส่งอย่างนั้นให้ เดี่ยวหยิบส่งนี้ให้ พุดแล้วก็
หวเราะ”

เด็กชายวิทย์ “น้องแววนี่เต็มจริงๆ เขาทำตาม
หน้าที่ของผู้ ต ธรรมดาเวลารับประทานอาหารต้องช่วย
เหลือส่งส่งท โกล้อมือให้แกคนอื่นเขาบ้าง เป็นการแสดง
น้ำใจของเรา”

นายก “จำไว้ซิแวว พี่เขาพูดของเขาถูกแล้ว
เพราะคนที่อยู่ไกล เขาจะลุกขึ้นเอื้อมมือไปหยิบข้าม
หน้า หรือข้ามมือคนอื่นนั้นไม่ได้ เป็นการเสียกิริยา
จึงเป็นหน้าที่ของคนที่อยู่ใกล้ ส่งนั้น ช่วยเหลือ หยิบส่ง
ให้กับคนที่อยู่ไกล”

คำถามท้ายบท บทที่ ๑

๑. การรู้จักตอนรับแขกตามประเพณีอย่างไร
๒. ทำไมเราจึงไม่ควรล้อเพื่อนที่พิการ

๓. การทำเครื่องใช้ หรือสถานที่ของโรงเรียนให้เสียหายไม่ว่าอย่างไร

๔. ทำไมครูจึงให้เด็กช่วยเหลือทำการให้แก่โรงเรียน

๕. นักเรียนที่เล่นกีฬาเก่ง แต่ไม่ยอมเล่นให้โรงเรียนนับว่าดีหรือไม่

๖. การรับประทานอาหารอย่างไร จึงเรียกว่ารับประทานมมาม

๗. ทำไมเขาจึงห้ามไม่ให้พูดถึงเรื่องสกปรกโสโครกในเวลารับประทานอาหาร

๘. เวลารับประทานอาหารเราจะมีทางช่วยเหลือคนอื่นได้อย่างไรบ้าง

๙. เขาแกล้งนำของคนอื่นมาดื่ม ควรประพฤติหรือไม่ เพราะเหตุไร

๑๐. ถ้าเราหยิบอาหารบางอย่างไม่ถึง เราจะทำอย่างไร

บทที่ ๒ มรรยาท (ต่อ)

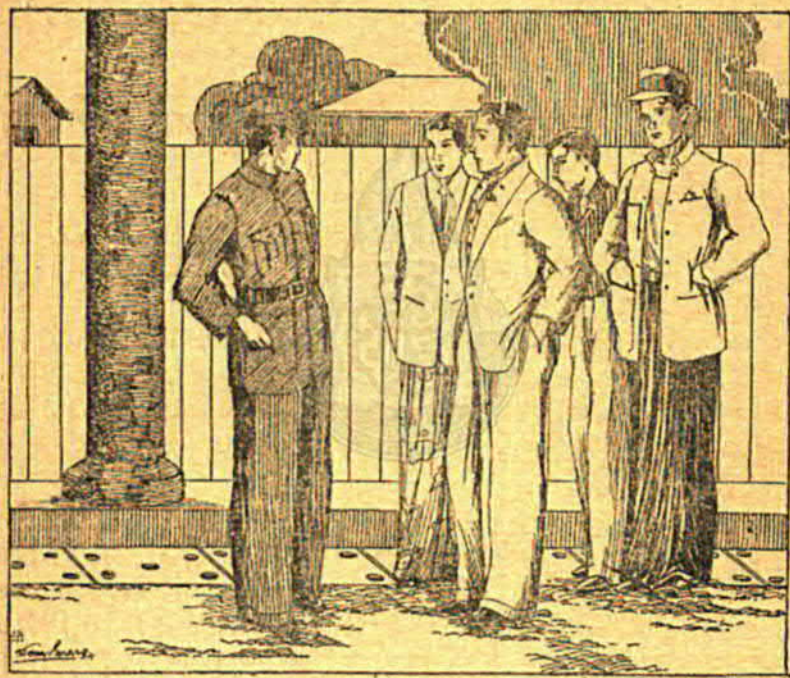
๖. ขณะที่นายคิงพาพวกลูก ๆ เดินเล่นในตอนเย็นวันหนึ่ง เห็นตำรวจจราจรกำลังพูดอยู่กับเด็กหนุ่มคนหนึ่ง

ตำรวจ “ผมห้ามพวกคุณก็เพราะพวกคุณเดินแฉก แฉก เต็มถนนก็ขวางทางเดิน”

ชายหนุ่มคนหนึ่งในกลุ่มนั้นท่าทางจะเป็นหัวหน้าพูดอย่างวางท่าว่า “ผมมีเสรีภาพที่จะเดินได้ ถนนหนทางก็สร้างด้วยเงินที่เก็บมาจากพลเมือง ผมก็มีส่วนอยู่ด้วยเหมือนกัน”

ตำรวจ “ผมเตือนคุณแต่โดยดี ถ้าคุณไม่เชื่อฟังผม คุณก็ทำผิดกฎหมาย เป็นหน้าที่ผมจะต้องนำตัวพวกคุณไปสถานีตำรวจ ผมขอเตือนคุณด้วยความหวังดีว่า คุณเข้าใจคำสั่งเสรีภาพผิดไป คุณมีอิสระที่จะทำอะไรก็ได้ แต่ต้องทำอยู่ในขอบเขตที่กฎหมายอนุญาตให้กระทำ หรือคุณทำอะไร ๆ ก็ได้ตามชอบ

ใจของคุณ แต่อย่าให้การกระทำของคุณขัดขวางหรือ
ทำลายความสุขของคนอื่นเขา

ชายหนุ่ม “ผมอยากจะได้ลงคิดว่า การที่ผมเดิน
ตามถนนก็ผิดกฎหมาย” พูดแล้วก็ชวนกันเดินแฉะไป
เต็มถนน

ตำรวจเดินตามไปและพูดว่า “ผมขอเชิญคุณทั้ง
หมดไปสถานีตำรวจ”

ชายหนุ่ม “ผมไม่ผิด ผมไม่ไป”

ตำรวจ “ผมขอบอกว่า คุณต้องไปพบกัปตันสถานี
ตำรวจ จะผิดหรือไม่ผิดก็ต้องไปพบกัปตัน”

ชายหนุ่ม “ไม่ไป”

ตำรวจ “ถ้าคุณขัดฉันผมต้องใช้อำนาจ ไปด้วย
กัปตัน ๆ ตักว่า”

พอที่ตำรวจจราจรขงกรยานมาอีก ๒ คน มาเห็น
เหตุการณ์ จึงหยุดรถลงไปสมทบกับตำรวจคนแรก

ตำรวจ “คุณจะไปหรือไม่”

ชายหนุ่มเห็นท่าตำรวจจะเอาจริง ในที่สุดก็ต้อง
ยอมไปแต่โดยดี เมื่อเหตุการณ์สงบลงเรียบร้อยแล้ว
นายคงกับลูก ๆ ก็เดินต่อไป เด็กชายวิทย์จึงพูดขึ้นว่า
“พวกนหัวแข็งเกเรจริง ๆ ถ้าจะไม่ได้เรียนจรรยาคุณ
พ่อคงเคยสอนว่าการเดินแม่เต็มถนนนั้นเสียกิริยามาก”

นายกคง “ยิ่งเที่ยวยิ่งผิดมากคงตัวอย่างเมอกัน เพราะการเดินทางไกลเกินไปของผู้อื่นเขา ไม่ไปถึงสถานที่ที่ควรจะไปก็ถูกปรับเท่านั้น เพราะหัดที่ไม่ชัดเจนและต่อสู้อย่างจริงจัง มิฉะนั้นจะต้องได้รับโทษมาก”

๗. เดินมาถึงสะพานข้ามคลองแห่งหนึ่ง สะพานเป็นสะพานไม้แผ่นเดียว เมื่อมาถึงเชิงสะพาน ก็ได้เห็นหญิงแก่คนหนึ่งจูงหลานมาถึงเชิงสะพานพักไถ่ไถ่ เด็กชายแววก้าวขึ้นไปบนสะพาน นายกจึงบอกว่า “เดี๋ยวก่อนแวว ให้คุณยายที่อยู่ปากข้างโน้นข้ามมาเสียก่อน”

เมื่อหญิงแก่เดินมาถึงสะพานข้างนี้ เด็กชายแววและเด็กหญิงวาลียืนขวางทางอยู่ เด็กชายวิทย์จึงพูดว่า

“อ้าว! น้องวาลีและน้องแววจงหลีกทางให้หน่อย จักรยานขวางทางเช่นนั้นแล้ว”

เด็กหญิงวาลี “ขอโทษเถอะค่ะคุณยาย อีนัน

มวมองคปตาเพลนไป”

หญิงแก่ “ไม่เป็นไรดอกหน”

เมื่อหญิงแก่กับหลาน พ้นไปแล้ว นายคงจึงพูด
ขึ้นว่า

“วลลกับแววไม่จำที่พ่อสอนไว้เลย”

เด็กหญิงวลล “หนูไม่ทันเหลียวดูจริงๆ ค่ะ”

นายคง “ต่อไปหนูลองระวังจำไว้อย่าขึ้นก็ดขวาง
ทาง ไม่ว่าที่ใด เช่นขวางกลางทางเดิน หรือขวาง
บันได หรือทางขึ้นลงใด ๆ ผู้ที่ทำเช่นนั้นเรียกว่าขาด
สมบัติ หรือเป็นผู้ หมดความประพฤติเลย เพราะ
เราทำให้คนอื่นเขาไม่ไ้รับความสะดวก”

เด็กชายแวว “เมื่อทำไม่เราจึงไม่ข้ามไปก่อน
ให้แกรอเราถึงจะถูกเพราะผมขึ้นไปบนสะพานก่อน”

นายคง “เอาอีกแล้วแวว แสดงเป็นคนเห็นแก่ตัว
อีกแล้ว เมื่อคราวไปเที่ยวต้องนาพ่อเคยสอนไว้ครั้ง
หนึ่งแล้ว จำได้ไหม”

เด็กชายแวว “คุณพ่อเคยบอกให้หลีกเลี่ยงให้แ
คนหาบของหนักไปก่อน แต่คราวนี้ข้ามสะพานต่างหาก
เล่าครับ”

นายก “จำไว้เถิดลูก ไม่ว่าจะเป็นที่ใด ถ้าเป็น
ที่แคบๆ จำต้องหลีกเลี่ยงให้แก่นั่นแล้ว เราควรหลีกเลี่ยงให้
แก่คนก่อนกว่า เช่นเด็กเล็กๆ หรือผู้หญิง หรือ
คนหาบของหนัก จึงจะนับว่าเป็นคนมีจริยบาล”

๘. เดินต่อไปอีกสักพักใหญ่ก็แลเห็นเด็กคนหนึ่ง
ขนาดเท่า กับ เด็กชายแวว เดินเข้ตน้ำตา ส่วน ทาง มา
นายกจึงถามว่า

“หนูเดินร้องไห้ทำไม”

เด็ก “ผมกลับบ้านไม่ถูก”

นายก “บ้านหนูอยู่ถึงไหน ทำไมจึงเดินหลง
อยู่แถวนี้”

เด็ก “ผมมาเที่ยว กับเพื่อน แล้วพลัด กันครับ
บ้านผมอยู่ข้างวัดราชาธิวาส”

นายก “เหมาะที่เตยว ฉันก็จะผ่านไปทางนั้น
ไปด้วยกัน”

พูดแล้วก็เรียกเด็กคนนั้นไปด้วยกัน ขณะนั้นก็เดินไป
นายกก็ส่งสอนไปด้วยว่า

“หนูเห็นผลหรือยัง การเที่ยวเตร่กับเพื่อนตาม
ลำพังให้ผลร้ายเช่นนั้น หนูไม่ได้บอกทางบ้านให้รู้ว่า
จะมาเที่ยวจริงไหม”

เด็ก “ครับ ผมหันมาเองครับ”

นายก “เพราะหัดที่ไม่พบคนทจจวิต มิฉะนั้นอาจ
ถูกหลอกเอาไป ทำให้ลำบากขึ้นไปอีก หนุยังไม่วาง
ถนนหนทางดี ต่อไปอย่ามาเที่ยวแต่ลำพังเช่นนั้น”

เด็ก “ครับผมเข็ดทเตยว”

นายก “เออ! หนุชื่ออะไร อยู่กับใคร”

เด็ก “ผมชื่อจำนง อยู่กับคุณพ่อครับ บ้านผม
เป็นร้านขายของชื่อสงวนศรี”

นายก “อ้อ! อย่างนั้นเธอก็เป็นบุตรของคุณ

จำแนกนั่นเอง”

เต็กชายจ๋านง “ครับ ถูกแล้วครับ”

นายคิง “นึกว่าใคร ฉนกับคุณพ่อของเธอรูจักกันดีทีเดียว นี่หนูเห็นผลของการที่ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่หรือยังเล่า จงจำไว้เถิดว่าเราต้องประพฤติตนให้อยู่ในโอวาทของผู้ใหญ่ไว้เสมอเป็นดี”

พอตีมาถึงร้านส่งวนศรี นายคิงจึงพาเต็กชายจ๋านงเข้าไปส่งในร้าน

นายคิง “คุณจำแนกผมพาจ๋านงมาส่ง” นายจ๋านงไต่ยืนเสียง ก็ออกจากหลังร้าน เมื่อทำความเคารพกันแล้ว จึงถามว่า “จ๋านงไปทำอะไรมา”

นายคิง “ไปพบหลวงทางอยู่ทางนางเล็งแนะ”

นายจ๋านง “ตายจริง ไปอย่างไรมาอย่างไรกัน”

เต็กชายจ๋านง “ผมหนีไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ แล้วพลัดกับเขาครับ”

นายจ๋านง “น่าตงโทษเสียจริง ๆ อะไรช่างไม่

เชื่อฟังคำสั่งสอนกันเสียเลย”

นายก “อย่าลงโทษเลย เดี๋ยวรู้ถึงความผิด
ตแล้ว”

เด็กชายจ๋านง “ผมรู้ถึงความผิดแล้วครับ ต่อ
ไปผมจะไม่ฝ่าฝืนคำสั่งอีกเลย”

นายจำแนก “เอาเถอะครึ่งนัยกโทษให้ไป เข้าไป
บอกแต่ ให้ยกน้ำยกท่ามาซี” แล้วหันมาพูดกับนายก
ว่า “ผมขอบพระคุณมากที่สุด”

นายก “ไม่ต้องขอบอกขอบใจอะไรกันตอก ผม
เห็นจะกลับก่อน ไว้จนต่อไปจึงจะมาคุยด้วยใหม่ ผม
ลาละครับ”

พอดี เด็กชายจ๋านงรีบออกมาในมือถือรูปถ่ายของ
เขาออกมาด้วย และพูดว่า “คุณลุงจะกลับหรือครับ
ผมขอขอบพระเดชพระคุณคุณลุงเป็นที่สุด และผมจะ
จดจำบุญคุณนไว้” พดแล้วยกมือไหว และหันมา
พูดกับเด็กชายวิทย์ เด็กหญิงวรสดี และเด็กชายแวว่า

“คุณทั้งสามผมขอมอบรูปไว้เป็นพระลัทธิ”

เด็กชายวิทย์ “ขอบใจ ไว้จนต่อไปผมจึงจะนำรูป
ถ่ายของผมมาให้”

เมื่อเด็กทั้งสาม หนีไปทำความเคารพ นายจำแนก
แล้วก็เดินตามนายคงออกจากบ้านไป

๑๙. วันอาทิตย์วันหนึ่ง เด็กทั้งสามคนมานั่งคุย
กันอยู่ในสวนหลังบ้านพร้อมกับนายคง ตอนหนึ่งเด็ก
หญิงवलล์พูดขึ้นว่า “ที่โรงเรียนพิทย มีเวรกวาดถู
ห้องเรียนไหม”

เด็กชายวิทย์ “ไม่มีตอกเป็นหน้าที่ของภารโรงเขา”

เด็กหญิงवलล์ “ที่โรงเรียนหนู มีเวรกวาดถูห้อง
เรียน เด็กนักเรียนต้องทำทุกคน หนูไม่หยากทำเลย
ภารโรงก็มีตงหลายคน แผลดจริง ๆ ทำไมทางโรงเรียน
ผู้ชายถึงไม่ต้องทำกัน”

เด็กชายวิทย์ “ก็ไม่ใช่หน้าที่ของผู้ชายนนองवलล์
เขาจึงไม่บังคับให้ทำ”

นายก “ที่จริงโรงเรียนผู้ขายก็ควรหัดให้ทำเสียด้วย การกวาดบ้านถูเรือนไม้ใช้ของเหลว เป็นของที่ทุกคนจำต้องทำให้เป็น ถ้าทำไม่เป็นแล้วจะบอกให้คนอื่นทำได้อย่างไร”

เด็กชาวแวว “ผมเห็นว่าโดยมากแทบทุกบ้านต้องงานเหล่านี้เขาให้คนใช้ทำทั้งนั้น”

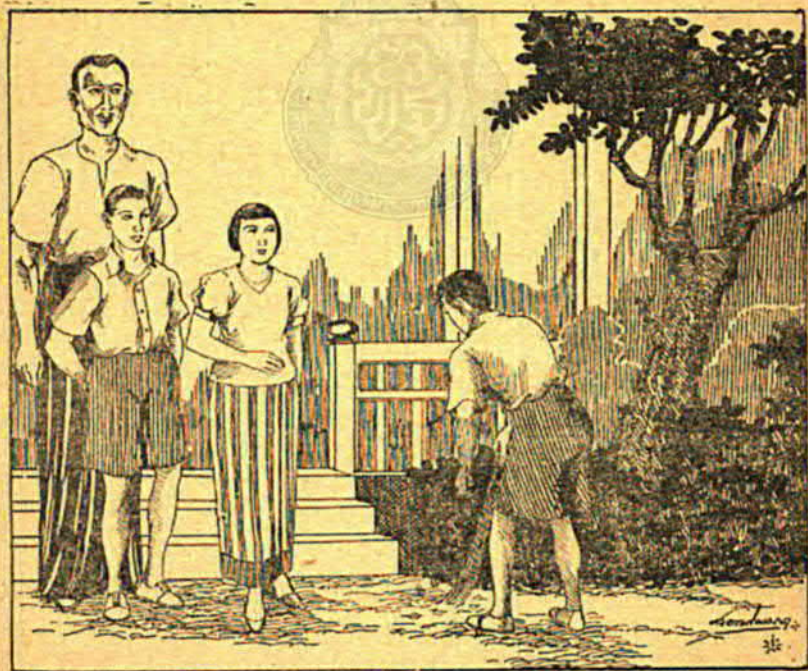
นายก “หนคงจะลืมเสียแล้วที่ว่า ผู้ที่ไม่หมายถึงคนมีเงินเท่านั้น ขอทานก็เป็นผู้ที่ไม่ได้เขาประพฤตินั่นดี อย่าเข้าใจว่าเป็นผู้ดีแล้วจะทำอะไรไม่ได้ ต้องทำทุกอย่างซึ่งเป็นงานที่สุจริต การที่คุณแม่ของหนูและพ่อใช้ให้เจ้าเทกระโถน ถูเรือน ก็ไม่ใช่ของง่าย ถ้าไม่รู้จักวิธีทำ”

เด็กหญิงวลลี “ไม่ยากสักนักค่ะคุณพ่อ หนูทำได้”

นายก “ก็หนูได้รบคำสั่งสอนวิธีทำดีแล้วก็ไม่ยากนะดี ถ้าเป็นคนไม่เคยทำ ก็ลองดูว่าจะทำได้”

เรียบร้อยหรือไม่” พอที่นายกคงเหลียวไปดูเห็นบนศาลา
ยังไม่ได้ทำความสะอาด จึงหันมาบอกเด็กชายแว่วว่า
“แว่ว หนูไปเอาไม้กวาดก้านมะพร้าวมากวาดตุ๊กซี่”

เด็กชายแว่ววิ่งไปเอามากวาดตามคำสั่ง แต่กวาด
ไม่ถูกวิธีจึงไม่สะอาดหมดจด นายกจึงเรียกเด็กชาย
วิทย์ และเด็กหญิงวลลีให้มาที่ศาลา แล้วนายกพูดว่า

“ดูซิ แว่ว กวาดไม้ไ้หมดจด เห็นหรือไม่ เอา
วลัธิบายไ้หนองด้วย”

เด็กหญิงวลัธิบไม้กวาดมาจากมือเด็กชายแว่ว
และพูดว่า “การกวาดด้วยไม้กวาดก้านมะพร้าวเช่นนี้
ต้องนอนไม้กวาด จึงจะกวาดไ้หมดจด” พุดพลาง
กวาดไ้ให้เป็นตัวอย่างไปพลาง

นายก “การฝึกหัดทำไ้เช่นนี้เป็นของดี เพราะ
ถ้าไ้ชนคนไ้ทำงานไม้ไ้ดี เราว่ากล่าวชน บังเอิญ
คนไ้บอกว่ ไม้เคยทำ หรือทำไม้เป็น แล้วจะสอนเขา
อย่างไร”

๑๐. เมื่อกลับมานงกนยงทเดิมแล้ว คุยกันสัก
ครู่ เด็กชายแว่วพูดขึ้นว่ “พริทย์ฯ ไปก่อภูเขาเล่น
กนอกเถอะ”

เด็กชายพริทย์ “ไม้อะละ ช้เกยงทำ ไม้มักอนหิน
ใหญ่ๆตั้งไม้เห็นคิด พอส่งขึ้นไปหน้อยประเดี้ยวพ้งๆ”

นายก “พอจะขอเตอนลูกสักหน้อย การงาน

อะไรก็ตามเมื่อเราลงมือทำแล้ว ต้องบากบั่นจริง ๆ
แล้วงานนั้นย่อมต้องสำเร็จ”

เด็กชายวิทย์ “ผมหันมาทำว่าวจุฬาเล่น ผมเลย
ไม่อยากก่ออกเขาเล่นอีก”

นายก “เราจะกลายเป็นนิสสัยคนจบจตเสียแล้ว ทำ
อย่างนี้ยังไม่เสร็จหันไปทำอย่างนั้น ทำอย่างนั้นไม่เสร็จ
หันไปทำอย่างโน้น ในที่สุดทำอะไรไม่สำเร็จสักอย่าง
นิสสัยเช่นนั้นใช้ไม่ได้ หนุงจำไว้ว่า เราจะต้องเป็น
คนบากบั่น เมื่อจะทำอะไรแล้วต้องทำให้สำเร็จ ไม่ว่า
งานนั้นจะยากสักเพียงใด จงจำสภานิตที่กล่าววว่า
“พยายามทไหนดยอมมิชของทางทนน ไวให้ชนใจ”

คำถามท้ายบท บทที่ ๒

๑. การเดินแผ่เสียดจนเต็มทางเดินควรประพฤติ
หรือไม่ เพราะเหตุไร

๒. การกีดขวางทางเดินของผู้อื่นไม่ดีอย่างไร

๓. เรามีสัตถิที่ที่จะไซถนนใดเต็มที ไฉน การยื่น

ขวางบนถนน จึงว่าเป็นความประพฤติไม่ดี

๔. การที่เราไม่ให้ความสะดวกกับผู้ที่อ่อนกว่า
นั้นไม่ดีอย่างไร

๕. เด็กที่ไม่อยู่ในโอวาทผู้ใหญ่ ย่อมได้รับผล
อย่างไร

๖. เมื่อมีคนทำคุณแก่ตน เช่น ช่วยเก็บของตก
ให้ เราควรแสดงกิริยาต่อเขาอย่างไร

๗. การที่นึกว่างานบ้าน เช่น เทกระโถน กวาด
เรือน ไม่ใช่งานของผู้ที่นั่นจริงไหม

๘. ทำไมท่านจึงสอนให้เราฝึกหัดทำงานทุกอย่าง
ที่เป็นงานสุจริต

๙. คนทำงานจับจตนั้นไม่ดีอย่างไร

บทที่ ๓ การเล่น

๑๑. ตอนเย็นวันปิดภาคเรียน เมื่อเด็กชายวิทย์
เด็กหญิงวัลดี และ เด็กชายแววกกลับมาถึงบ้านเปลี่ยน

เครื่องแต่งตัวเรียบร้อยแล้ว ก็นำสมุดรายงานมาให้
 นายคิง เมื่อนายคิงดูจนตลอดหมดจึงพูดขึ้นว่า “เรียน
 ตีชนทุกคน พ่อขอชมหนทางสามคน ของवलลและแวง
 เปอร์เซ็นต์ ได้มากขึ้นกว่าเดิมทุกเดือน นับว่าดีมาก
 ส่วนของวิทย์เปอร์เซ็นต์ก็คงเดิมสำหรับ ๓ เดือนนี้ แต่
 ทำไม่จึงได้ลดลง เดือนแรกได้ ๓ ต่อมาได้ ๒
 มาเดือนนี้ได้ ๑ ”

เด็กชายวิทย์ “ประธานผู้ ได้ได้ ๑ ทุกเดือน เดือน
 นชาติสอบเสียหลายอย่างครบ ผมจึงได้ ๑ แทน ”

นายคิง “อ้าวทำไมเขาจึงขาดสอบเสียแล้ว ”

เด็กชายวิทย์ “เดือนนี้เขาออก ๆ แอต ๆ ไปครับ ”

นายคิง “ เห็นจะไม่ชอบการออกกำลังกายเป็น
 แน ”

เด็กชายวิทย์ “ ครับ เขาแต่หนังสือ ไม่ยอม
 ลงไปวิ่งเล่นในสนามเลย ”

นายคิง “ นั่นแหละลูก การออกกำลังกายเป็น

ของสำคัญอย่างหนึ่งทีเดียว”

เด็กหญิงวลลี “หนูได้ยินคุณป้าท่านว่า เด็ก
สมัยนั้น เขาแฉ่งเล่นกันเท่านั้น วิชาความรู้ จะติด
อย่างไร”

นายก “ท่านเข้าใจผิด คนเราถ้าไม่ออกกำลัง
กาย ก็กลายเป็นคนอ่อนแอ ไร้โรค แม้จะมีความรู้เลิศ
เพียงใดก็เอาไปใช้ประโยชน์ไม่ได้เต็มที่”

เด็กหญิงวลลี “เพราะเหตุใดคะ หนูยังสงสัย”

นายก “ตัวอย่างง่าย ๆ นายประสาร นักเรียน
ห้องวิทย์เขาตามธรรมชาติเขามักมีความรู้ดีกว่าวิทย์ เพราะ
ขาดการออกกำลังกาย จึงกลายเป็นคนออด ๆ แอด ๆ
ตามวันดลวันไซ เวลาสอบไม่สามารถจะนำความรู้มา
ใช้ได้ เพราะป่วยเสีย ตัวจึงไม่สามารถจะยึดเอาที่ ๑
ไว้ ได้ดังเดิม”

เด็กหญิงวลลี “หนูเข้าใจแล้วค่ะ”

นายก “ถึงแม้คนที่ออกกำลังกายแล้วก็ตาม ถ้า

หากไม่ออกกำลังกายไว้ เกิดความเจ็บป่วยออก ๆ แอ็ด ๆ ก็ทำงานให้ ไ้ผลดีไม่ได้ นายจ้างย่อมรังเกียจ เป็นธรรมดา นี่คือผลของการขาดการออกกำลังกาย”

เด็กชายแวว “ถ้าออกกำลังกายวันยังค่ำ ดีไหม ครับ”

นายก “ไม่เล่นมากเกินไปก็ให้โทษ ยิ่งเล่น เดี่ยววันยังค่ำ โดยไม่เรียนแล้วก็จะเอาความรู้มาจากไหน ประโยชน์ของการเล่นมีอย่างไรบ้างวิทย์”

เด็กชายวิทย์ “ทราบครับ การออกกำลังกาย ทำให้เป็นคนแข็งแรง มีอนามัย”

นายก “หนูทราบหรือไม่ว่า ทำไมทางโรงเรียน จึงให้เด็กเล่นฟุตบอล ให้เล่นกรีฑา”

เด็กชายแวว “ก็เพื่อทำชื่อเสียงให้ โรงเรียนสิ ครับ ว่าโรงเรียนเก่งเด่นชนะ”

เด็กชายวิทย์ “ถ้าจะจริงอย่างแววว่า แต่.... เห็นจะเพื่อให้เป็นการออกกำลังกายด้วยเป็นแน่”

นายก “ถูกแล้ว เขาคงไม่มุ่งหมายเพียงให้ออก
กำลังกาย และทำชื่อเสียงให้โรงเรียน เขาประสงค์
ให้เด็กหัดมีความสามัคคีกัน หัดความเป็นระเบียบเรียบร้อย
หัดให้เด็กมีใจคอหนักแน่น หัดให้รู้จักรักษา
หน้าที่ของตน ฯลฯ”

เด็กทั้งสามคนพากันบอกว่ายังไม่เข้าใจ และขอ
ร้องให้นายคงอธิบายให้ฟัง นายกจึงพูดว่า

“หนูคอยจำไว้ให้ต๊ะนะ ก่อนที่พ่อจะอธิบาย หนู
ต้องตอบคำถามให้ต๊ะก่อน”

เด็กทั้งสามก้มกราบ

นายก “วิทยกับแวว หนูจำวันที่โรงเรียนหนู
แข่งขันฟุตบอลได้ไหม พ่อก็ไปดด้วยเหมือนกัน
วันนั้นครั้งแรกสุดของโรงเรียนหนู แพ้หรือชนะ”

เด็กชายแวว “แพ้ครับ”

นายก “จำได้ไหมพ่อเคยอธิบายให้ฟังแล้วว่า
เพราะอะไร”

เด็กชายวิทย์ “เพราะกองหน้าต่างกันต่างอยากจะ
 อวดว่าตนเก่ง เล่นเพียงคนเดียวไม่ส่งให้พวกให้พ้อง
 จึงไม่สามารถที่จะยิงประตเขาได้”

นายก “ท่านกพอชี้ให้เห็นแล้วว่า การเล่น
 อยากจะอวดตัวคนเดียวก็เท่ากับไม่สามัคคีกลมเกลียว
 กัน จึงแพ้เขา ฉะนั้นการเล่นเป็นพวกเช่นนี้จะชนะ
 เขาได้ก็ย่อมต้องมีความสามัคคีกันดี ฉะนั้นการทำให้
 เล่นกีฬาเป็นพวก ก็เท่ากับสอนให้พวกที่เล่นรู้จักความ
 สามัคคีกัน”

เด็กชายวิทย์ “ที่คุณพ่อว่า สอนให้รู้จักหน้าที่
 ของตนนั้นอย่างไรละครับ”

นายก “กีฬาที่เขาทำกันคนละอย่าง เช่นกอง
 หลังก็ต้องทำหน้าที่คอยเตะลูกไปให้กองหน้า ไม่ใช่
 พอได้ลูกแล้วก็เลยไปอย่างกองหน้า หรือประตูก็ทำ
 หน้าที่รักษาไม่ให้ลูกเข้าประตูเท่านั้น ไม่ใช่วิ่งไปวิ่ง
 มาอย่างกองหลังเหล่านั้นคนเดียว เมื่อใครอยู่หน้าที่ใด

๘๒
ก็ต้องพยายามทำแต่หน้าทนนให้เรียบรอย การเล่น
เช่นนี้จึงได้ชื่อว่าเป็นการเล่นที่สนุกมาก

๘๓
นายคงหยุดตม่นา และจุดบุหรี่สูบ แล้วจึงถามว่า
“ทำไม การเล่นฟุตบอลล์บางครั้งชาวผู้ตกดินจึงห้ามไม่
ให้บางคนเล่น”

๘๔
เต็กชายแหว “ผมเคยเห็นครับ เพราะเขาต่อยกัน
กลางสนาม”

๘๕
นายคง “รู้ไหมทำไมเขาจึงต่อยกัน”

๘๖
เต็กชายแหว “คนหนึ่งโกรธ หาวว่าอีกคนหนึ่ง
แกล้งเตะ”

๘๗
เต็กชายวิทย์ “ก็เจ็บนนา ใครจะไม่โกรธ”

๘๘
นายคง “นั่นก็แสดงให้เห็นแล้วว่าใจคอไม่หนัก
แน่นโกรธง่าย เขาจึงลงโทษเพื่อให้รู้สึกตัวว่าอย่าทำ
เป็นคนใจน้อย ธรรมดาผู้เล่นต้องมีใจหนักแน่นไม่
โกรธง่ายที่เรียกว่าใจนักกีฬา หนักนิตเบาหน้อยก็ตอง
นึกเสียว่าเป็นการพลั้งพลาดโดยไม่เจตนา เล่นกันตาม

ระเบียบข้อบังคับ ไม่คอยหาโอกาสแก่งตบแทน”

นายก “สมมติว่าหนูจะเล่นบาสเกตบอลดี หนู
ไม่รู้ว่เรามีระเบียบอย่างไร หนูจะเล่นกันไต่ใหม่”

เด็กชายวิทย์ “เล่นไม่ได้หรอกครับ”

นายก “ฉะฉนั้นการเล่นอะไรจำต้องรู้ระเบียบข้อ
บังคับให้ตก่อน ถ้าปล่อยให้เราเล่นกันเองก็ไม่ได้
เพราะต่างคนก็จะเถียงกันในเมื่อกระทำผิดขึ้น เขาจึง
จัดทำสมุดกติกาให้รู้ว่ใครผิดใครถูก ใครแพ้ ใครชนะ
และเมื่อนักเรียนเลือกให้ ใครเป็นผู้ตัดสินแล้ว ก็ต้อง
เชื่อฟังคำตัดสินของเขาเป็นเด็ดขาด จึงจะนับว่เป็น
นักกีฬาที่ดี”

คำถามท้ายบท บทที่ ๓

๑. ทำไมคนเราจึงต้องออกกำลังกาย
๒. จะเล่นกีฬาอะไรก็ตาม จำเป็นด้วยหรือที่จะ
ต้องทราบระเบียบข้อบังคับของการเล่นนั้น ๆ
๓. เล่นอย่างไรจึงจะเรียกว่าเล่นอย่างนักกีฬา

๔. ทำไมทางโรงเรียนจึงส่งเสริมให้นักเรียนเล่นกีฬา

๕. จงอธิบายให้เห็นจริงว่า การเล่นกีฬาเช่นฟุตบอลล์ สอนให้ผู้เล่นรู้จักคุณของความสามัคคี

บทที่ ๔ ความเป็นผู้มีใจดี

๑๓. เย็นวันหนึ่ง เด็กชายวิทย์จึงเข้ามาเรียกเด็กชายแวว

“แวว ๆ ไปดูตำรวจจับเจ๊กที่สวนผักกันเถิด”

เมื่อเด็กชายวิทย์ และเด็กชายแวว กลับเข้ามาแล้ว นายคิงจึงถามว่า “เรื่องอะไรรู้ใหม่”

เด็กชายวิทย์ “ทางการเขาสั่งให้ รือส้มท่งและให้ทำใหม่ให้ถูกแบบ เขาเตือนหลายครั้งก็ไม่ยอมทำตามจึงมาจับเอาตัวไป”

นางสังวาลซึ่งอยู่ในทันทวยจึงพูดขึ้นว่า “สมนาหนามัน หนไม่ส่งสารเลย เวลาสมพตมาทางนคราวไร เหมือนแทบตาย”

นายก “คนเราเห็นแต่ความสะดวกส่วนตัว ไม่นึกถึงคนอื่นเขา จึงต้องรบทุกซัดเช่นนี้ คนก็ไม่สงสารมัน”

เด็กชายวิทย์ “เห็นมันบอกว่า มันไม่มีเงินทำ
เจ้าหน้าที่บอกว่าทำเองก็ได้ ลงทุนไม่ถึงบาท”

นายก “ทำไมมันจะทำไม่ได้ มันนึกถึงตัวมันเองคนเดียวจึงไม่ทำ ลูกควรจะทำไว้ด้วยว่า การที่เรานึกถึงตนเองเป็นใหญ่ โดยไม่นึกถึงคนอื่นนั้น ไม่มีใครเขาชอบ มีแต่เขาเกลียดชังไปทั้งนั้น”

๑๔, รุ่งขึ้นเช้าขณะเมื่อเด็กชายวิทย์ เด็กหญิงวลดี และเด็กชายแววเดินไปโรงเรียน เดินไปตามทางแลเห็นผู้หญิงคนหนึ่งเดินสะตูดกอันอิฐ เขลตา ขาเลย เตะเอาผ้าม่วงขาดไปเป็นกอง

เด็กชายแวว “พี่ ๆ คุณนั้นแน่ะ เดินไม่ดูไม่แล”
แล้วกวักหัวเราะ

มีพวกเด็กเกกมะเหรกสองสามคนยืนอยู่ทนนทวย

ก็พากัน ไล่ และทำท่าล้อเลียนเห็นเป็นสนุก หญิงนั้น
อายเต็มที่ จึงก้มหน้าหนีไปเสียโดยเร็ว เด็กชายแว
ยงคังหัวเราะอยู่อีก พอดีมีชายคนหนึ่งเดินซากระเผลก
กะเผลก แอ่นหน้า แอ่นหลังสวนทางมา เด็กชายแว
ยงหัวเราะใหญ่ และพูดขึ้นว่า “เขานั่นไต่เห็นแปลกๆ
จริงๆพิวพิว คุณนนนี่ ไต่เห็นแปลกพิกล” พุดพลง
หัวเราะพลง

เด็กชายพิว “โฮ่ อย่าพุดตงนงนี่ เขาไต่ยืนเข้า
เขาจะโกรธเอา น้องแวจะเล่ามรรยาทเสียแล้ว น้อง
แวลองนึกดูซิว่า ถ้าน้องไต่ได้เสียปะ แล้วเพื่อนๆ
พากันหัวเราะ น้องแวโกรธไหม”

เด็กชายแว “หน้โกรธพิว”

เด็กหญิงวลดี “ถ้าอย่างเขายั่วว่า แหมลูกเศรษฐี
ไต่ได้เสียปะ แล้วก็หัวเราะกันฮาๆ น้องแวจะว่า
อย่างไร”

เด็กชายแว “ถ้าเป็นทวดเท่าๆ กันละก็ หน้ต่อย

ไม่เลือกเที่ยว”

เด็กชายวิทย์ “ตนเองแหวจกโกรธ แล้วคนอื่น
เขาไม่รู้จักโกรธหรือ เขาก็กยอมโกรธเป็นธรรมดา ที่ถูก
เมื่อเห็นคนพิการ หรือผู้ทรมเพราะห้โดยไม่รู้ ตาเช่น
หกล้มหรือตกท่อ อะไรเหล่านี้ เราควรจะรู้สึกสงสาร
เขา ตักว่าหว่าเราะเขาเขา จังจะนับว่าเราเป็นผู้หม
น้ำใจที่น่าสรรเสริญ”

๑๕. ตอนหยุดพักกลางวันนั้น เด็กชายแหว
เด็กชายวิทย์ กำลังยืนคุยอยู่กับเด็กชายสนองที่ข้าง
โรงเรียน เด็กชายสนใจเดินมาทางนั้น จึงพุดกับเด็ก
ชายวิทย์ว่า “วิทย์ ยืนคุยอยู่กับเด็กเลวๆ ทำไม”

เด็กชายวิทย์ “เอะทำไมเธอจึงว่า ตนเองเลว”

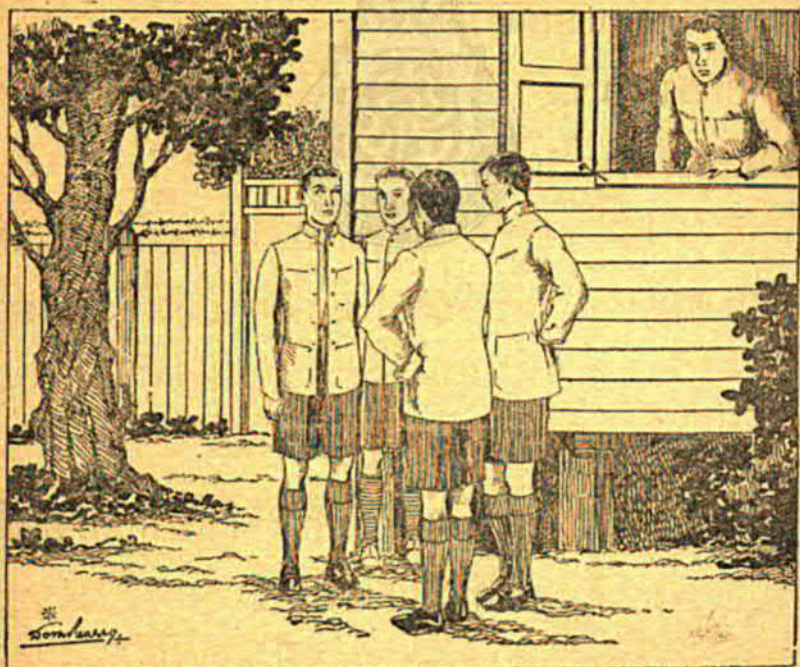
เด็กชายสนอง “ก้นเลวอย่างไร สนใจ”

เด็กชายสนใจ “แกเป็นไพร่สะเออะมาที่เสมอกับ

เด็กชายวิทย์ “สนใจ ฉันขอให้ คุณ หยุดดูหมิ่น
 สมอง”

พอที่ครูนั่งอยู่ในห้องนั้นได้ยินจึงได้หันหน้าต่างออก
 มาเรียกเด็กทั้งสี่ให้เข้าไปในห้อง

ครู “เลี้ยงเถียงเรื่องอะไรกัน”

เด็กชายวิทย์ “สนใจหาว่าตนเองเลว และบอกไม่
ให้ผมคุยด้วย”

ครู “แล้วเธอว่าอย่างไร”

เด็กชายวิทย์ “ผมขอร้องให้สนใจหยุดพูดตม^๒นั้น
ตนเอง”

ครูหันมาถามเด็กชายสมใจว่า “สนใจเธอมีเหตุผล
อะไรจึงว่าตนเองเป็นคนเลว”

เด็กชายสมใจ “ก็เขาจน แต่งตัวออกปอนๆ
เช่นนี้ ทำไมจะไม่เป็นคนเลว”

ครู “สนใจเธอควรจะรู้ตัวของเธอเสียด้วยว่าเธอ
เองเป็นคนเลว คนดีหรือเลวไม่เกี่ยวกับเครื่องแต่งตัว
เลย”

เด็กชายสมใจ “ผมเลวอย่างไรครับ”

ครู “เธอขาดสมบัติดี เสียแรงเธอเป็นลูกคนมี
ตระกูลสูง การที่พูดจาตม^๒นั้นคนนั้น เขาถือว่าเป็นความ
เลว อย่างที่เธอว่าตนเองเขา เธอเห็นคนจนเป็นคนเลว

ถ้าเธอเป็นผู้ใหญ่แล้วลองไปว่าคนจนๆ ซึ่งเขาประ
พฤติดีว่าอายชชะโมย หรือนำหน้าแก้แต่ชะโมยเขา
เธอจะต้องโทษทางบ้านเมืองฐานหมิ่นประมาท เธอจง
ขอโทษสนองเขาเสียเถยวัน

เด็กชายสนอง “ไม่เป็นไร สมใจกันยกโทษให้”

ครู “เธอทุกคนจงจำไว้ว่า อย่าได้ดูหมิ่นผู้อื่น
ไม่ว่าจะเป็นด้วยแสดงทางกิริยา หรือพูดจาว่ากล่าว
เพราะการแสดงดูหมิ่นผู้อื่นนั้นเป็นคนมกฏวิญญู”

๑๒. วันหนึ่ง ครูเรียกนักเรียนทั้งโรงเรียนเข้า
ห้องประชุม และประกาศชมเชยลูกเสือเอก ประดิษฐ์
อาร์ตาร ในฐานที่ช่วยเหลือบอกให้เจ้าหน้าที่มาจับผู้
พยายามทำลายทางรถไฟซึ่งเขาประสงค์จะให้รถตกลง
และจะไต่ชนปล้นเอาทรัพย์สินบนรถชบวนนั้น
พร้อมทั้งมอบเงินรางวัลให้อีก ๕๐๐ บาท ในฐานที่
คุณความดีในครั้งนั้น

พอกลับมาถึงบ้านเด็กชายวิทย์ก็นำข้อความนั้นมา
เล่าให้นายคงฟัง

เด็กชายวิทย์ “โรงเรียนผมมีชื่อเสียงใหญ่ นาย
ประสิทธิ์ได้รับค่าชมเชยและได้เงินรางวัล ๕๐๐ บาท”

นายคง “ทำไมถึงได้รางวัล เขาทำความดีอะไร”

เด็กชายวิทย์ “เขาช่วยเหลือเจ้าหน้าที่จนผู้ร้าย
ซึ่งพยายามทำลายรางวัลไฟ”

นายคง “เห็นคุณความดีของการช่วยเหลือรักษา
ของตำรวจหรือยังเล่า”

เด็กชายวิทย์ “ครับ”

นายคง “พ่อเคยสอนหนูมาแล้วว่า อย่าทำลาย
ของสาธารณะ เมื่อตัวเราไม่ทำเองแล้ว เราเห็นคนอื่น
จะทำลายของสาธารณะ จะถือว่าเราไม่ทำแล้วใคร
เขาจะทำลายก็ช่างเขาเช่นนั้นไม่ถูก เราต้องพยายาม
ป้องกันอย่าให้เขาทำลายได้ เราก็ได้ชื่อว่าเราป้องกัน
ของของคนทั้งประเทศให้ปลอดภัย ใคร ๆ ก็ชมเชย

๕๕
ทงน

ถูกจ้งจำเป็นตัวอย่างไว้เถิด”

คำถามท้ายบท บทที่ ๕

๑. ทำไมเราจึงต้องนึกถึงคนอื่นมากกว่าตน
๒. การทวเระเขาะคนพิการไม่ดีอย่างไร
๓. ผู้ทำลายของสาธารณะไม่ดีอย่างไร
๔. เราจะช่วยกันรักษาของสาธารณะได้อย่างไร

บ้าง

บทที่ ๕ ความซื่อตรง

๑๗. เช้าวันหนึ่ง นายคิง นางสังวาล กบฏกทั้ง
สามคน นั่งอยู่ในเรือยนต์ ทจอดอยู่ที่สะพานพระพุทท-
ยอตฟ้า

นายคิงถามว่า “วิทย์ คุณาพิกาชิ ก็โม่งแล้ว”

เด็กชายวิทย์ “เสนาพิกา ๔๐ นาทีแล้วครับ”

นางสังวาล “นับว่าจะมาแต่เสนาพิกา ทำไม
ไม่เห็นมา เข้าไปตั้ง ๔๐ นาทีแล้ว”

นายกคง “รออีกสัก ๒๐ นาทีก็แล้วกัน”

นางสังวาล “อย่ารอเลยคะ เลยพาเด็ก ๆ นั่งเรือไปเที่ยวกันดีกว่า อีฉันหมดส่งสารเสียแล้ว”

นายกคง “ไปก็ไป”

เมื่อเรือออกไปพ้นจากท่าสักครู่ คนที่นัดไว้ก็มาถึง ต่างก็โทษความผิดให้กันและกัน แล้วพากันมารออยู่ที่บ้าน

ประมาณ ๑๓ นาฬิกา นายกคง นางสังวาล และลูก ๆ ก็มาถึงบ้าน ผู้ที่มารออยู่ก็แก้ตัวว่า

“อีฉันมีไปรับเจ้าของสวนอยู่เลยมาช้าไป”

นางสังวาล “ช้าไปแล้วก็ไม่เป็นไร ฉันกับคุณตาทกลงกันแล้วว่าไม่รับจ้างของหรอก”

คนที่มารอ “ขอไต่กรุณาอีฉันเถิดเจ้าคะ”

นางสังวาล “ฉันตกลงใจเด็ดขาดเสียแล้ว”

ถึงแม้ว่าจะพูดจาอ่อนน้อมอย่างไรก็ตาม นายกคง และนางสังวาลก็ยืนกรานปฏิเสธไม่ยอมช่วยเหลือ เมื่อ

เขาลากลับไปแล้ว นายคงจึงพูดกับลูก ๆ ว่า

“นี่โทษของการไม่ทำตามนัด นตกนจะไปตสวน เพื่อเราจะรับจ้างของช่วยเหลือ คนจะได้รับประโยชน์ กลับผิดนัด แล้วจะให้เชื่อถือได้อย่างไร แต่เพียงนัด เวลาจะไปตยังผิดนัดเสียแล้ว ต่อไปในเรื่องสัญญา เกี่ยวกับเรื่องเงินทองมาก ๆ จะไม่เหลืออะไรไว้ได้”

เด็กชายวิทย์ “จริงครับ” แล้วว่าฟังว่า นี่ผลของการผิดนัดไม่ตรงต่อเวลาเท่านั้น ยังทำให้ผลอื่น ๆ เสียหมด

๑๘. เย็นวันหนึ่ง แม่ครัวขนมาหานางสงวาล และพูดว่า

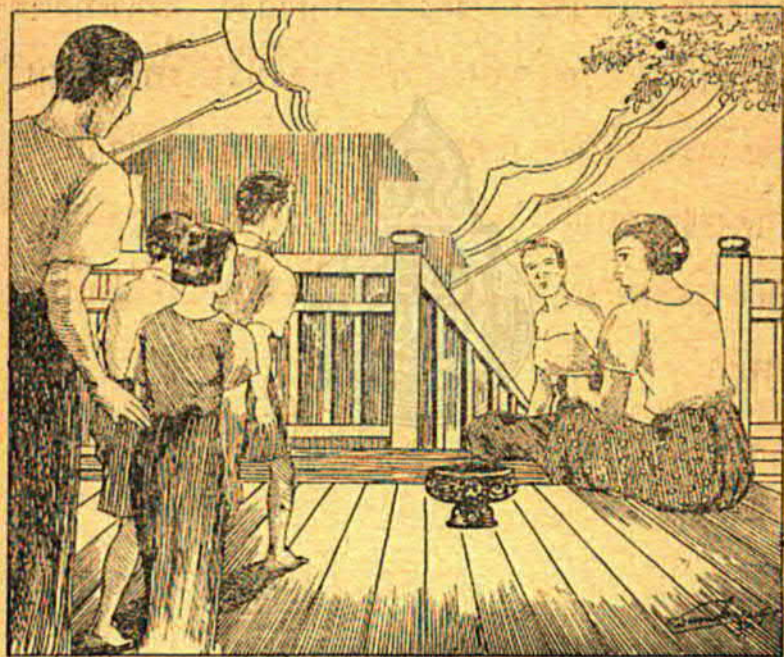
“คุณนายคะ แม่น้อมเขามาบอกว่า เขาจะเอา เครื่องมุกต์มาขายให้อย่างถูก ๆ ค่ะ”

นางสงวาล “เขาเอามาจากไหน”

แม่ครัว “ไม่ทราบ นี่ฉันเอาตะลุ่มมุกต์มาให้ดู เป็นตัวอย่างใบหนึ่ง เขาจะขายเพียงใบละบาทสองบาท

๕๖
เท่านน

นางสังวาล “คุณๆ ออกมานเเตียวเถิด”
นายคิงออกมาพวกลูกตามออกมาด้วย

นายคิง “มีเรื่องอะไร”

นางสังวาล “แม่ครัวแกมาบอกว่่า แม่น้อยไหน
ก็ไม่วู้ เขาจะเอาเครื่องมุกต์ มีตะลุ่มมุกต์ และอื่น ๆ

อีกมาขายให้อย่างถูก ๆ ทะลุ่มมุกต์ไบนีเขาขายเพียง
๒ บาทเท่านั้น

นายก “เขาเอามาจากไหน แม่ครัว”

แม่ครัว “อีนี่ก็ไม่ทราบค่ะ”

นายก “ฉันสงสัยจริง ๆ ทำไมจะมาขายถูก ๆ
ดังนี้ ฉันเชื่อว่าไม่ใช่ของบริสุทธิ์ อย่าซื้อเลยแม่สังวาล
เดี๋ยวจะลำบากภายหลัง”

นางสังวาล “ไปบอกเขาเถิดว่า ฉันยังไม่ซื้อ
หรอก”

แม่ครัวกลับไปแล้ว นายกจึงพูดว่า “ต้องเป็น
ของชะโมมาแน่ที่เดียว มิฉะนั้นจะมาขายถูก ๆ เช่น
นี้ไม่ได้”

นางสังวาล “ถูกจริง ๆ ที่เดียว น่าซื้อไว้”

นายก “ถ้าซื้อเอาไว้ ภายหลังเกิดเรื่องขึ้น เรา
หาตัวแม่น้อม แม่อะไรนี้ไม่พบ ก็จะถูกหาว่าเป็น
ชะโมหรือรับของโจร ถ้าหากก่นแหย่ที่เดียว”

สักครู่หนึ่ง ยายแม่ครัว จึงกระหืด กระหอบ ขึ้นมา
พูดละล้าละลักว่า “ตาย ตาย คุณนายคะ แม่น້อม
พอออกไปถึงปากตรอกก็ถูกตำรวจจับ หาว่าลักของ
มาจากวงใครก็ไม่ทราบ เพราะหีตี่จริง ๆ ที่คุณนายไม่
ซื่อไว้”

นายคง “เห็นไหมเดี๋ยวนี้ว่าแล้วผิดไปเมื่อไร”

นางสังวาล “เพราะหีตี่จริง ๆ มิฉะนั้นลำบากมาก
ทีเดียว”

นายคงหันไปพูดกับลูก ๆ ว่า “จงจำไว้เถิดลูก
การรับซื้อของซึ่งเราไม่ทราบว่าเป็นของใคร
ย่อมจะเกิดผลร้ายในภายหลัง ไม่ถูกหาว่าเป็นขโมย
ก็เป็นผู้รับของโจร ซึ่งต้องโทษทางบ้านเมือง”

๑๙. วันหนึ่ง นายคง และ นางสังวาลปรารภกัน
ถึงเรื่องนายทองคำ เพื่อนของนายคง ว่าถูกขโมยเสีย
ตามศัพท์บาท เนื่องจากคนในบ้านเอาความลับไปขยาย

นายคง “จริงๆ นะนายทองคำแกถูกขโมยจริงๆ

ก็เพราะเจ้าหลานชายของแกชอบคุยเป็นต้นเหตุ”

นางสังวาล “ทำไมหลานชายแกเป็นใจด้วยรี”

นายคง “เปล่าไม่ใช่เช่นนั้น หลานชายแกเข้าบ้าน
ตอนดึก ๆ ทางไหนได้บ้าง แกก็เที่ยวคุย คนอื่นได้ยิน
เข้าจึงเลยสวมรอยเข้ามาซะโมยจนสำเร็จ”

นางสังวาล “นี่แหละ ความลับบางอย่างซึ่งเป็น
ของควรเก็บไว้ไม่ให้ใครรู้ไปเปิดเผยจนก็เป็นผลร้าย”

นายคงจึงหันไปสั่งสอนลูก ๆ ว่า “ความลับอัน
สุจริตของคนอื่น หรือของในบ้านเรา ต้องรักษาไว้ให้ดี
ถ้าเราไม่รู้จักรักษาความลับ เมื่อใดชนบ้งเอิญได้
ไปอยู่ในตำแหน่ง ซึ่งต้องรักษา ความลับ ของประเทศ
จะรักษาได้อย่างไร มิพาให้บ้านเมืองล่มจมไปหมด”

๒๐. วันหนึ่ง นางสังวาลได้ รับ จดหมาย ของ
นายจำแนกมขอความว่า ขอยืมพานเงิน ๗ พานเพื่อจะ
ไปทำบุญ ให้มอบให้มากับผู้ถือจดหมายนั้น นางสังวาล
หลงเชื่อ จึงมอบให้ ไป เมื่อ นายคง กลับ มา ถึงบ้าน

นางสังวาล จึงบอกว่า “คุณจำแนกให้คนมาขอยืม
พานเงิน ๗ พาน ว่าจะไปทำบุญอะไรก็ไม่รู้ อีฉันเลย
มอบให้ไป”

นายก “เห็นจะถกหลอกลวงเสียแล้ว ฉันฟัง
กลับมาจากจำแนกเดี๋ยวนี้เอง คนที่ถือจดหมายแม่
สังวาลจริงๆ”

นางสังวาล “จำหน้าได้ใช่ไหม เคยอยู่กับคุณจำแนก
อีฉันจึงได้ให้ไป คนขาวๆ เที้ยๆ อย่างไร เคยมา
สองสามครั้งแล้ว”

นายก “วิทย์ หนีไปหาจำแนกที่ร้าน ตามเขา
ก่อน เผื่อบางทีจะให้มาเอาบางกระมัง”

เด็กชายวิทย์ไปกับคนใช้ประมาณสักสองชั่วโมง
ก็กลับมาพร้อมกับนายจำแนก

นายจำแนก “คงคง ถูกเจ้าสอนหลอกลวงเอาแบบนี่”

นายกรีบออกมา “มาทำไมเล่าจำแนก ก็นให้
ไปตามคุณเท่านั้น”

นายจำแนก “ก็นำบอกข่าวให้แก่วาจนจับตัว
เจ้าสอนได้แล้ว แต่ของมันเอาไปจำหน่ายหมด”

นายคง “ให้มันถ่ายของมาก็แล้วกัน อย่าไป
เอาโทษมันเลย”

นายจำแนก “ไม่ได้ ๆ มันเล่นมาปลอมซื้อกัน
ต้องเอามันเข้าคุกเสียให้ชัด” แล้วหันมาพูดกับเด็ก
ชายวิทย์ว่า “จำไว้เถิดหลาน อ้ายคนปลอมลายมือ
อย่าไปส่งสารมัน ปลอ่ยให้มันรับโทษสมกับความผิด
ของมัน”

คำถามท้ายบท บทที่ ๕

๑. การไม่ทำตามนิตยภัตประโยชน์ เพราะเหตุใด
๒. การลักขโมยไม่ดีอย่างไรบ้าง
๓. การรับของโจรดีหรือไม่ดีอย่างไร
๔. เอาความลับในบ้านไปขายให้ผู้อื่นได้ยิน
เป็นผลร้ายอย่างไร

๕. เหตุใดเราจึงต้องรักษาความลับของประเทศของเราไว้

๖. การปลอมลายมือได้รับโทษอย่างไรบ้าง

บทที่ ๖ การประหยัด

๒๑. เขียนหนังสือ เด็กหญิงวลดีทาปากเสียแดง
ด้วยชาต นางตั้งवालเห็นเข้าจึงถามว่า

“วลดี เธออะไรมาทาปากแดงะเทอะ”

เด็กหญิงวลดี “ชาตค่ะ”

นางตั้งवाल “เธอมาจากไหน ไปซื้ออะไร”

เด็กหญิงวลดี “เปล่าค่ะ เพื่อนเขาให้ หนูเห็น

เขาทานกถองทาปาก”

นางตั้งवाल “ไปล้างปากเสียให้หมด คุณพ่อ
เห็นเข้าจะถูกเห็ดใหญ่ทีเดียว”

เด็กชายแวว “ทาแล้วเหมือนนางงว น่าเกลียด
จะตาย”

เมื่อเด็กหญิงวลดีไปล้างปากมาเรียบรอยแดงก็มา

นั่งข้างๆ นางสังวาล นางสังวาลจึงพูดสั่งสอนว่า
 “วลี หนูจงจำไว้เถิดว่า ของใดไม่จำเป็นเราก็
 ยอานำมาใช้ เพราะถ้าหากเราชอบใช้แต่ของที่ไม่มี
 ประโยชน์แล้ว ก็จะทำให้หมดเปลืองไปเปล่าๆ เรา
 จะซื้ออะไรก็ขอให้คิดถึงประโยชน์ของมันก่อน อย่า
 เห็นแต่ว่าของนั้นงามหรือหาก็อยากได้ เช่นไปเห็นเสื้อ
 ที่เขาแขวนโชว์ไว้ตามร้านสวยงามมาก เรารักความ
 สวยก็ซื้อเอามา แต่จริงเสื้อของเรามากมายแล้ว
 เช่นนี้ ก็นับว่าใช้เงินไปโดยไม่มีประโยชน์ จำไว้เถิด
 ลูก เราจะได้อะไรบ้างยากจนในภายหลัง”

๒๒. นายคงเดินออกมาพอดีกกับเด็กหญิงวลี
 บอกคุณแม่ว่า “คุณแม่คะ วนัน พักพิทย์ กับน้องแวว
 หักสู้บปุหรืด้วยคะ”

นายคง “กำเรียบใหญ่แล้ว เจ้าสองคนนี้ ทำโทษ
 เสียทีเห็นจะดีกระมัง ทำไม่ถึงริอานสู้บปุหรื”

เด็กชายวิทย์ “ผมเก็บได้ครบ ก็เลยต้องสู้บปุหรื

เห็นเขาสูบบุหรี่หน้าอ้อย แต่ไม่เห็นเป็นเรื่อง”

เด็กชายแวว “พิวทัยเขาส่งมาให้หนู หนูก็ลอง
สูบบุหรี่ همینแทบตาย หนูเลยขว้างทิ้ง”

นายก “ไม่มีประโยชน์อะไรเลยการสูบบุหรี่ หนู
จงรู้ไว้ว่าบุหรี่ของเป็นพิษชนิดหนึ่ง ซึ่งทำให้หัวใจ
อ่อน คนสูบบุหรี่จึงหัวใจเต้นไม่ปกติ ฉะนั้นจงจำไว้ว่า
อย่าริอ่านสูบบุหรี่อีกเลย เงินก็ต้องเสียไป ประโยชน์อะไร
ก็ไม่ได้ มีแต่ให้โทษแก่ร่างกาย ถ้าปรากฏว่าริอ่าน
สูบบุหรี่อีกเมื่อไร เป็นต้องลงโทษกันอย่างแน่นอน”

ทั้งเด็กชายพิวทัยและเด็กชายแววก็นำคำโดยดี

๒๓. วันหนึ่ง ประมาณ ๑๔ น. คนทำสวนจึง
กระหืดกระหอบมาบอกกับนายกว่า “คุณครับ ยาย
แม่ววดถูกจับครับ”

นายก “แกไปทำอะไรผิดขึ้น”

คนทำสวน “เล่นไฟครับ”

นางสังวาล์ได้ยินเสียงคนทำสวนบอกกับนายกจึง

รีบเดินออกมาพลาฟตว่า

“อะไร แกเพิ่งออกไปเมื่อสักครู่เอง มาขอเงินไปจ่ายตลาด ทำไมรวตเร็วจริง ๆ”

นายคง “คงแะไปตเขาซี เลยถูกระย็นชะยอให้ลงกึ่งลง แกอดไม้ไ้เสียจริง ๆ ฉนนึก ๆ ก็อยากจะปล่อยให้ถูกลงให้เซตสักครึ่ง”

นางสงวาล “ส่งสารแก ข้าเก่าเต้าเลยง อยู่กันมาตั้ง ๒๐ ปีกว่าแล้ว”

เด็กชายแหว “แล้วใครทำกับข้าวละครบวชน”

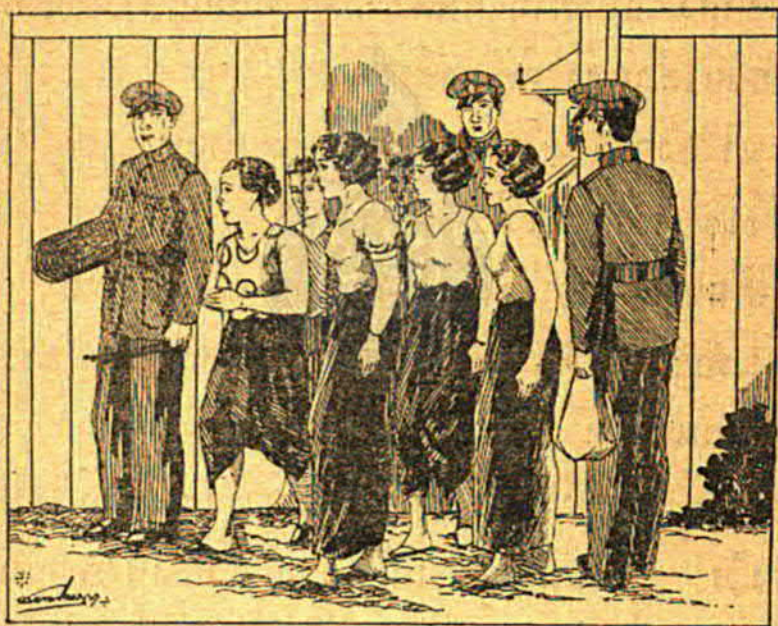
นายคง “หนกกลัวจะอดซี เขาเถอะเตียวฉนนจะไปประกันตัวให้” แล้วหันมาพตกับลูก ๆ ว่า

“หนจงจำเป็นตัวอย่างไว้ว่า การพะนนให้ ไทษอย่างไร ถ้าไม่มีคนประกัน ก็ตองเขาห้องขงเท่านั้น พ่อเคยสอนถึงโทษของการพะนนให้ฟังแล้วไม่ใช่หรือนหนจำได้ไหม”

เด็กชายวิทย์ “จำได้ครับคุณพ่อ”

นายก “จำไว้ให้ตึกเถิด อย่าแตะต้องการพระนั้น
เลยเป็นอันขาด”

พูดแล้ว นายกก็ไปแต่งตั้งไปประกันตัวแม่ครัวที่
สถานตำรวจ

๒๔. ชนบทใหม่จนหนึ่งในเดือนเมษายน ขณะ
เมื่อ นายก กำลังจากห้องสมุดอยู่ มีลูกๆ เป็นผู้ช่วย

นายกพบสมุคคลงออมสินของเด็กชายแววชอกอยู่ใน
ตู้ ๆ หนึ่ง พลิกดูเห็นมีเงินฝากอยู่ ๓ บาท ๕๐ สตางค์
จึงถามชนว่า

“แวว ใครฝากเงินออมสินให้ หนูจึงมีเงินฝาก”

เด็กชายแวว “ผมฝากกับครู จนละ สตางค์ สอง
สตางค์ ครึ่ง พอครบบาท คุณครูก็เอาไปฝากออมสิน
ให้ หนึ่งบาทสามบาททว่าเท่านั้น”

นายก “ดีแล้วลูก หนูยังไม่มีรายได้อะไรเก็บ
ได้ถึงเพียงนี้ หนยอมอดขนมกลางจนละ”

เด็กชายแวว “เปล่าครับ ผมกินทุกวัน บางวัน
ผมหิวมาก ผมก็กินขนมจนหมดสตางค์ บางวันผมไม่
หิวผมก็กินแต่น้อย สตางค์ที่เหลือผมก็เอาฝากครูไว้”

นายก “ดีแล้ว ถ้าถึงกับทนหิวและเอาสตางค์
ไปฝากครูก็เป็นของไม่ควร เพราะจะทำให้เกิดโทษ
มากกว่าให้คุณ วิทย์กับวลดีละทางครูเขารับฝากให้
หรือเปล่า”

เด็กชายวิทย์ “ของผมนึกเก็บได้ครึ่ง ของผมได้
๘ บาทกว่า” พุดแล้วก็วิ่งไปเอาสมุดเก็บเงินมาให้
นายคงดู

นายคง “ดีมาก วลีได้ไต่เท่าไรหรือกินหมด
ไปไม่มีเหลือ”

เด็กหญิงวลี “ของฉันทันทีจะ ฉันทันเก็บได้
๕ บาท ๕๐ สตางค์” พุดแล้วก็หยิบสมุดฝากเงินคลัง
ออมสินส่งให้นายคงดู

นายคง “เออดีจริง บินพอจะเพิ่มค่าขนมให้อีก
ทุกคน”

คำถามท้ายบท บทที่ ๖

๑. การซื้อของ ถ้าเราซื้อเพราะเห็นว่า มันสวย
งาม ควรหรือไม่เพราะเหตุไร
๒. การสับบุญให้ ไทษอย่างไรบ้าง
๓. ประพฤติตนอย่างไร เรียกว่าไม่รู้จักประหยัด
ทรพย

๔. ทำไมเด็กชายแวว เด็กหญิงวลี และ
เด็กชายวิทย์ จึงได้รบคำชมเชย และจะได้รบส่ต่างค้
ค่าขนมเพิ่มชนอก

๕. การเอาส่ต่างค้ฝากครนนี้ ถ้าเราฝากเลี้ยท้ง
หมดโดยยอมอดขนมกลางวัน จะดีหรืออย่างไร

บทที่ ๗ ความกตัญญู

๒๕. นายคงเดินชมต้นไม้อยู่ข้างรวบ้าน พร้อม
กับลูกๆ พอเดินไปถึงตอนข้างบ้านของนายชัย ก็
ได้ยินเสียง นางจัน ภรรยาของ นายชัย กำลังบ่นว่า
นางจอนซึ่งเป็นแม่ของตนเองอยู่

นางจัน “คนอะไรไม่รู้บอกแล้วไม่รู้จักจำ แก่
จันหัวหงอกแล้ว”

นางจอน “เองอย่าให้มันหนักเกินไปน้”

นางจัน “ทำไมฉันจะพูดไม่ได้ คนกำลังนอน

หลบอยู่ ก็มาบ่นพึมพำหนวกหูจนต้องทน ไม่ใช่บ้าน
ช่องของแม่น

นางจอน “รู้แล้วฉันต้องอาศัยแกอยู่ แกถึงซ่มซ
ฉัน”

ไต่ย็นเพียงนี้ นายคิงก็ซอญลูก ๆ เดินต่อไปทางอื่น
เด็กชายวิทย์ จึงพูดขึ้นว่า “ผมแปลกใจจริง ๆ ทำไม
ลูกถึงกล่าวกล่าวถั่วแม่ของเขาถึงเพียงนี้”

เด็กชายแวว “แม่ต้องมาอาศัยเขาอยู่นี่ เขาก็
กล่าวกล่าวตบตีเย็นนะ”

นายคิง “หน่ออ้างเหตุผลไม่ถูกเสียแล้ว หน่อรู้แล้ว
ไม่ใช่หรือว่า พ่อแม่มีบุญคุณต่อหน่อเพียงไร”

เด็กชายแวว “ครับผมทราบแต่แล้ว”

นายคิง “พ่อเคยสอนหน่อไว้แล้วว่า เราต้อง
ประพฤติดีอย่างไรต่อพ่อแม่”

เด็กชายแวว “ต้องเคารพต่อพ่อแม่ครับ”

นายคิง “อย่างไรवलลหมตเท่านั้นหรือ”

เด็กหญิงวอลลี “ยังไม่หมดค่ะ ต้องตอบแทน
บุญคุณ โดยเชื่อฟังคำสั่งสอน และประพฤติตนอยู่
ในคำสั่งสอนของพ่อแม่”

นายคิง “สำหรับเด็ก ๆ เราตอบแทนบุญคุณ
ท่านแต่เพียงนั้นก็นับว่าดีพอแล้ว แต่เมื่อโตขึ้นเราทำ
มาหากินได้ ก็เป็นหน้าที่ของเราจะต้องเลี้ยงดูท่าน
เป็นการตอบแทน จึงจะนับว่าเป็นคนมีความกตัญญู”

เด็กชายวิทย์ “แต่ถ้าพ่อแม่มีเงินทองใช้จ่ายอยู่
ลูกจะทำอย่างไรครับ”

นายคิง “ถ้าพ่อแม่มีเงินทอง เราก็ไม่จำเป็นต้อง
เลี้ยงดูท่าน เป็นแต่เพียงดูแลการงานต่างหว่าต่างตา
ท่าน ปลดเปลื้องการงานต่าง ๆ ไม่ต้องให้ท่านลำบาก
อีก หนงจำไว้ว่า คนที่ไม่รู้จักบุญคุณของท่านนั้น
เป็นคนชั่วเลวทรามมาก เขาเรียกว่าคนอกตัญญู”

เด็กชายวิทย์ “อย่างนั้นลูกสาวบ้างจนคนนั้นก็เป็น
คนเลวจริง ๆ มิน่าเล่าเพื่อนบ้านจึงไม่มีใครเขาอยาก

คบหาด้วย ผมเคยได้ยินแต่เขาตบถนันทน

นายกคง “เห็นความจริงหรือยังเล่าว่า คนมีความประพฤติไม่ดีนั้นไม่มีใครเขาชอบพอด้วย”

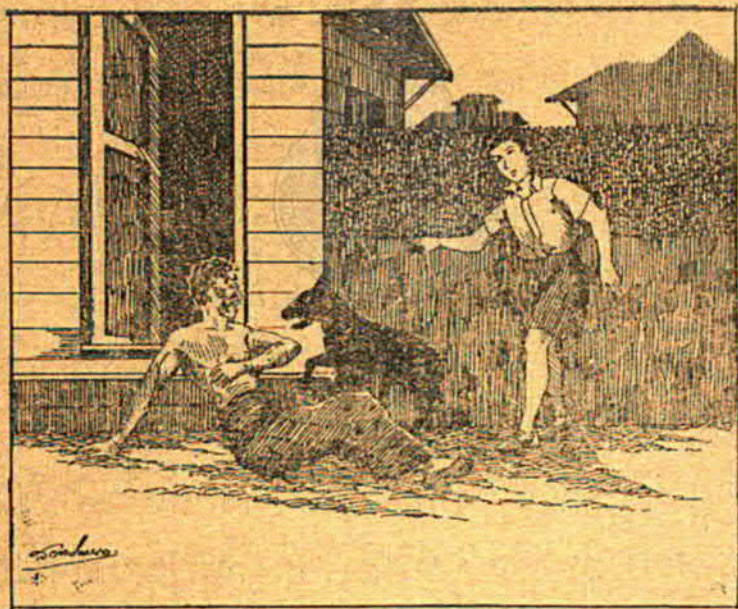
๒๖. นักเรียนคงจำสุนัขดีที่อาศัยแต่ทำความดีช่วยเหลือชะโมย นายกจึงเลี้ยงไว้ในบ้านใต้ ตบคนสุนัขตัวนั้นช้วนพิชิตดำเป็นมันงาม มันชอบตามไปไหนต่อไหนกับหนูแววเสมอ

วันหนึ่งหนูแววเดินออกไปซื้อขนมกินคนเดียวนอกบ้านสุนัขดำตัวนั้นก็ตามไปด้วย ซากลับไ้รับสตาจค์ทองเป็นสตาจค์แดงทงนน ขณะเดินมาสตาจค์ก็กระทบกันตงกริ่ง ๆ เวลานั้นบังเอิญพลอดคนมจนชยาคนหนึ่งเดินสวนมา เขาเห็นโอกาสเหมาะที่จะขู่เอาสตาจค์จากเด็กชายแววได้ มันจึงขู่จนว่า

“เอาสตาจค์ส่งมานี้” พุดแล้วก็ทำท่าชิงขงเป็นทู่ๆให้กลัว

เด็กชายแวว “อะไรอะไรจะให้เอง”

จนชายคนนั้นจึงตงท่าจะเข้าแย่งเอา ต้นขี้ตำซึ่ง
 อยู่ใกล้ ๆ นั้นก็กระโดดเข้ากัดเพื่อช่วยเหลือนายของ
 มันทนท และมันพตจนคนนั้นเสียตมลูกคลูกคตาน
 พอลูกชนโต กรบวงหนไป เด็กชายแฉวเข้ามาใน
 บ้านเห็นนายคิงและนางตงวาด นั่งอยู่ที่สนามก็ตรงเข้า

ไปหาและพตว่า

“คุณแม่ครับ เมื่อก่อน อ้ายต๋ากตเจ็กเสียเกือบตาย”

นางสังวาล “อ้ายตาย เจ็บมากไหม เห็นจะต้องเสียเงินค่าทำขวัญให้เขาแน่”

นายคง “เอ๊ะทำไมมันจึงเกิดคุณขึ้นได้”

เด็กชายแวว “มันช่วยหนูนะครับคุณพ่อ เจ็กคนนั้นมันจะมาแย่งที่ดินของคุณ พ่อทำท่าจะเข้ามามีคอกหนุเท่านั้น อ้ายต๋ากระโตตเขากตพดเสียจนวิ่งเบตไปทีเดียว”

นายคง “นั่น ฉันทักแล้ว มันไม่เคยตกทีเดียว”
พดตเด็กชายวิทย์และเด็กหญิงवलตออกมาทนน

เด็กชายแวว “หนุรักอ้ายต๋ามากทีเดียว มันช่วยหนุได้ ยิ่งกับคุณใหญ่คนหนึ่งเที่ยวพวทย พวตล”

นางสังวาล “ฉนออกกูตักเมตตามนชนอีกเป็นกอง คนเราบางคนเสียอีกยังไม่รู้จากบุญคุณของผู้ที่ทำความดีให้แก่ตน ช่างเลวทรามเสียจริง ๆ”

นายคง “ฉนแปลกใจเสียจริง ๆ ที่คนเราเป็น

ส่วนมากยังไม่รู้จากบุญคุณของผู้มั่งคั่ง มักจะชอบ
ทำลายชื่อเสียงวงศ์ตระกูลของตน เช่นเจ้าทองคำ
หลานคุณอาสายหยุดเป็นต้น จำกันได้ไหมลูก”

เด็กชายวิทย์ “จำได้ครับ วันนั้นมาหาคุณพ่อ
เขาเล่าว่าคุณยายสายหยุดไม่เลี้ยงดูเขา คุณพ่อยัง
สงสัยจนตกเตือนไปเลย”

นางสังวาล “ฉันได้ยินว่าเวลาน้องกิตติคุณอยู่
ที่บางขวางแล้วไม่ใช่หรือ”

นายคง “ก็เป็นเช่นนั้นจริง ๆ ชอบประพฤติตน
เกเรจนพี่น้องตกตาดหมด ทำให้ชื่อเสียงของวงศ์
ตระกูลต้องมัวหมองไปด้วย”

นางสังวาล “แกทำตัวของตัวเองให้พี่น้องเขา
เกลียดชัง”

นายคงหันมาพูดกับลูก ๆ ว่า “อย่างเจ้าทองคำ
เช่นนี้เรียกว่าคนอกตัญญูเหมือนกัน จริงอยู่แม้ว่า
เขาจะแสดงกิริยาเคืองพบน้องก็ก็ตาม แต่ความประ

พฤติกรรมของเขา ภายนอก ทำให้เสื่อมเสียของวงศ์ตระกูล
พากันขายหน้าไปหมด”

เต็กชายแฉว “ผมไม่เห็นจะนำขายหน้าใครเลย
เขาก็ล่วงเขา เราก็อ่ล่วงเรา”

นายกคง “ทำไมจะไม่ขายหน้า เช่นมีใครเขามา
ถามฉันว่า นายทองคำส่งวงศ์กิดที่ถูกตัดสินจำคุก เขา
เป็นอะไรกับคุณ ผมไม่เคยเห็นผู้อยู่ในตระกูลนี้ประ
พฤติเลวทรามเลยสักคน ถ้าเห็นจะเป็นรูเท่าไม่ถึงการ
กระมังครับ ท่านเราจะรู้สึกขายหน้าเขาหรือไม่”

เต็กชายแฉว “จริงครับ”

นายกคง “เมื่อเป็นเช่นนั้น หนูลูกบุญคุณของ
พ่อแม่ หนักควรจะตอประพฤติกรรมอย่าให้คนเขา
ติเตียนได้ มีฉะนั้นเขาจะพากันว่าตลอดไปถึงวงศ์
ตระกูลของเราด้วย”

๒๗. เย็นวันหนึ่งนายกคงถามนางสงวาลว่า “แม่
สงวาลเอาเงินไปชำระค่าภาษีแล้วหรือ”

นางสงวาล “เอาไปชำระแล้ว แหมส่วนนี้เงิน
ต้องเสียมากกว่าบ่อนอีก ๖ บาท”

นายก “ก็แน่ละ ชีตันทูเรียนของเรามา ไต่ถาม
ถึงชีวิตเขาเก็บภาษีแล้ว”

เด็กชายวิทย์นั่งฟังอยู่ทนนตวยจึงถามว่า “ผม
สงสัยจริง ๆ คุณพ่อ ส่วนนี้เป็นของเรา ทำไมเรา
ปลูกเอง ทำไมเราจะต้องเสียภาษีให้แก่วัฐบาลอีก”

นายก “ก็แล้วที่หนูลูกถามเช่นนั้น ก่อนอื่นพ่อขอ
ถามหนูเสียก่อน หนูเข้าใจหรือเปล่าว่ารัฐบาลนั้น
หมายความว่าอะไร”

เด็กชายวิทย์ “ตามที่ครูผมเคยสอนมาให้จำย่อ ๆ
ว่ารัฐบาลก็คือคณะที่จัดการงานของบ้านเรือนเรา”

นายก “เอาละตอบพอเข้าใจเท่านั้นก็ได้ แล้ว
คราวนี้คณะที่จัดการงานของประเทศหรือของบ้านเมือง
เรา เอาเงินมาจากไหนที่จะมาจัดการทำกิจการอะไร

ต่าง ๆ หนูกำลังเห็นแล้วว่าทำอะไร ๆ ก็ต้องใช้เงินทั้งสิ้น”

เด็กชายวิทย์ “ผมไม่ทราบครับ”

นายก “รัฐบาลย่อมไม่มีเงิน ฉะนั้นเงินที่ได้มาทำกิจการต่าง ๆ ก็ต้องเฉลี่ยเอามาจากพลเมืองของประเทศ โดยการเก็บภาษีอากรต่าง ๆ หนูกำลังเข้าใจละซึ่งว่า ถ้ารัฐบาลไม่เก็บภาษีอากรแล้ว ก็คงไม่มีเงินมาสร้างถนนสร้างโรงเรียนสร้างโรงพยาบาล ฯลฯ และอะไรที่อะไรอีกมากมาย”

เด็กชายวิทย์ “ผมพอจะเข้าใจละครับ”

นายก “เมื่อเราทราบความจำเป็นของรัฐบาล เช่นนี้แล้วจึงเป็นหน้าที่ของเราทุกคนจะต้องเต็มใจเสียภาษีให้แก่วิชาการ เมื่อหนูโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ หนูก็น่าจะได้มีส่วนร่วมในการที่จะเสียภาษีเป็นอนาคต หนูก็น่าจะได้อยู่แล้วว่าเป็นประเทศที่มีบุญคุณต่อเราเท่าไร เราจำเป็นต้องตอบแทนบุญคุณ โดยยอมเสียภาษีอากรและ

ประเพณีที่คนตามกฎข้อบังคับของผู้ปกครองท้องถิ่น

คำถามท้ายบท บทที่ ๗

๑. ทำไมเราจึงต้องตอบแทนบุญคุณพ่อแม่
๒. เราจะตอบแทนบุญคุณได้อย่างไรบ้าง
๓. ทำไม การทำตัวให้เสื่อมทราม จึงเรียกว่าไม่
รักษาชื่อเสียงวงศ์ตระกูล
๔. ถ้าเราเลี้ยงดูพ่อแม่ เราบ่นว่าพ่อแม่หนัก
หรืออย่างไร
๕. ทำไมเราจึงต้องเสียภาษีให้รัฐบาล
๖. คนที่บิดพลิ้วไม่เต็มใจเสียภาษีให้รัฐบาลนั้น
เรียกว่าเป็นคนอย่างไร ทำไมจึงเรียกเช่นนั้น

โปรตทราบบัวควย

หนังสือที่มีรายชื่อต่อไปนี้ข้างล่างนี้ ถ้าท่านหาซื้อที่โรงพิมพ์
ที่วังสหรือที่ร้านคงวิทยาไม่ได้ ขอให้มีจดหมายสั่งตรงมายัง
นางสาวอรุณ จิรากร บ้านเลขที่ ๒๐๘๘ ถนนของเมืองชอย ๕
พระนคร เพื่อจัดการนำส่งไปตามความต้องการของท่าน

รายชื่อหนังสือ	ราคาเล่มละ
เลขคณิตใหม่ พิมพ์ครั้งที่ ๑ (มีคำอธิบาย)	๒.๒๕ บ.
เลขคณิตใหม่ พิมพ์ครั้งที่ ๒ เฉพาะแบบฝึกหัด	๑ บ.
เลขคณิตคิดทางดัด	๓๐ สต.
เลขคณิตคิดในใจ	๓๐ สต.
คำอังกฤษเล่ม ๓, ๒ และ ๑	๘ สต.
เขียนอ่านอังกฤษเบื้องต้น	๒๕ สต.
พีชคณิตเล่ม ๑ (นายรังษี)	๔๐ สต.
วิทยาคำศัพท์เบื้องต้น (นายรังษี)	๓.๕๐ บ.
หนังสืออ่านแนวสอนจรรยาเบื้องต้นเล่ม ๓, ๒ (นายรังษี)	๓๐ สต.
ประชุมปัญหาเฉลยบาลีไวยากรณ์ ตอนที่ ๑ ตอนที่ ๒ (นายเชอ)	๒๕ สต.

เมื่อสั่งซื้อโดยตรงจะได้รับโดยเร็ว และไม่ต้องเสียค่าส่ง
ถ้าซื้อคราวหนึ่งไม่น้อยกว่า ๕ เล่มจะได้ลดร้อยละ ๒๐ ด้วย

พ ๔๖

จงหมั่นประพฤติดีและบำเพ็ญตน
ให้เป็นประโยชน์แก่ชาติอยู่เสมอ

จงหมั่นประพฤติดีและบำเพ็ญตน
ให้เป็นประโยชน์แก่ชาติอยู่เสมอ

จงหมั่นประพฤติดีและบำเพ็ญตน
ให้เป็นประโยชน์แก่ชาติอยู่เสมอ